

GOD JUL!

**De föll för lugnet
på landet**

Sid 6

**Marcus Henricson
stortrivs**

Sid 8

**Rekordår för
Larsmo Bollklubb**

Sid 22

Strategi och vardag

Under våren 2026 planerar vi att uppdatera Larmsos kommunstrategi. Vad innebär det, och hur påverkar det Larmsobornas vardag?

Enligt kommunallagen ska kommunen ha en kommunstrategi, i vilken fullmäktige beslutar om de långsiktiga målen för kommunens verksamhet och ekonomi. Kommunstrategin ska ses över åtminstone en gång under fullmäktiges mandattid.

Vi hade kommunalval i april i år, och vårt nya kommunfullmäktige inledde sin mandattid den 1 juni.

Larmsos nuvarande kommunstrategi 2023–2035 har rubriken 365 öar livskraft. De strategiska tyngdpunktsområdena är Välmående genom livet, Rustade för framtiden och Välkommen till Larsmo! Inom varje tyngdpunktsområde finns ett antal mål, som följs upp och rapporteras till kommunfullmäktige fyra gånger per år.

I det stora hela är vår strategi fortfarande aktuell. Kombinationen av mänskligt perspektiv och ekonomisk realism är jordnära och typisk för Larsmo. Det gäller att stå stadigt med bägge fötterna på jorden, samtidigt som man ställer upp långsiktiga mål för kommunens utveckling.

De mål som ingår i strategin behöver ändå bli färre och tydligare, så att de faktiskt styr prioriteringarna i kommunens budget och i vårt dagliga arbete. Hellre färre mål som har praktisk betydelse än många allmänna mål som är svåra att följa upp i praktiken.

Uppdateringen av kommunstrategin under våren blir en viktig uppgift för vårt nya fullmäktige. Genom att ställa upp tydliga och konkreta mål påverkar full-

mäktige vad kommunen satsar pengar och arbete på under de kommande fyra åren, liksom också riktlinjer för kommunens utveckling på längre sikt.

En aktuell fråga som påverkar många Larmsobors vardag är vilka utrymmen vi behöver för dagis, skola, förskola, morgon- och eftermiddagsverksamhet under de kommande 5–10 åren. Var ska de finnas, hur ska de byggas, vad ska de få kosta och hur ska de finansieras?

Att hitta smarta, kostnadseffektiva och fungerande lösningar på sådana framtidsfrågor som påverkar Larmsobornas vardag blir en viktig del av vårens strategiarbete.

Marcus Henricson
Kommundirektör

**Larsmo
Luoto**

Kommunkansliets ändrade öppettider från 1.1.2026

Från och med den 1 januari 2026 gäller nya öppettider för kommunkansliet i Larsmo.

Kommunkansliets och telefonväxelns öppettider:

Vardagar kl. 09.00–15.00

- Observera att kommungården även har öppet under lunchtid.
- Övriga tider enligt tidsbokning och överenskommelse. Du kan också kontakta oss direkt per telefon. Kontaktuppgifterna hittas på kommunens webbplats www.larsmo.fi
- Vi rekommenderar att du bokar tid med ansvarig person innan ditt besök.

Kunnankanslian muuttuneet aukioloajat 1.1.2026 alkaen

1. tammikuuta 2026 alkaen Luodon kunnantalolla otetaan käyttöön uudet aukioloajat.

Kunnanviraston ja puhelinvaihteen aukioloajat:

Arkipäivisin klo 09.00–15.00

- Huomioithan, että kunnantalo on myös auki lounasaikana.
- Muut ajat ajanvarauksella ja sopimuksen mukaan. Voit myös ottaa meihin suoraan yhteyttä puhelimitse. Yhteystiedot löytyvät kunnan verkkosivuilta www.larsmo.fi
- Suosittelemme varaamaan ajan vastuuhenkilön kanssa ennen käyntiäsi.

Strategia ja arki

Luodon kunta päivittää strategiansa keväällä 2026. Mitä se tarkoittaa ja miten se vaikuttaa luotolaisten arkeen?

Kuntalain mukaan kunnalla tulee olla kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategia on tarkistettava vähintään kerran valtuustokauden aikana.

Meillä oli kuntavaalit tämän vuoden huhtikuussa ja uusi kunnanvaltuustomme aloitti toimikautensa 1. kesäkuuta.

Luodon nykyinen kuntastrategia 2023–2035 kantaa nimeä 365 saarta elinvoimaa. Strategiset painopistealueet ovat Hyvinvointia läpi elämän, Valmiina

tulevaisuuteen sekä Tervetuloa Luotoon! Jokaisella painopistealueella on joukko tavoitteita, joita seurataan ja raportoidaan kunnanvaltuustolle neljä kertaa vuodessa.

Kaiken kaikkiaan strategiamme on edelleen ajan-kohtainen. Inhimillisen näkökulman ja taloudellisen realismin yhdistelmä on maanläheinen ja tyypillinen Luodolle. On tärkeää seistä tukevasti molemmat jalat maassa samalla, kun asetamme pitkän aikavälin tavoitteita kunnan kehitykselle.

Strategiaan sisältyviä tavoitteita pitää olla vähemmän ja niiden tulisi olla selkeämpiä, jotta ne aidosti ohjaavat kunnan budjettia ja arjen työtä. Mieluummin vähemmän tavoitteita, joilla on käytännön merkitystä, kuin paljon yleisiä tavoitteita, joita on vaikea seurata käytännössä.

Kuntastrategian päivittäminen on tärkeä tehtävä

uudelle valtuustollemme tulevana keväänä. Asettamalla selkeitä ja konkreettisia tavoitteita valtuusto vaikuttaa siihen, mihin kunta käyttää rahaa ja työpanosta seuraavien neljän vuoden aikana sekä myös kunnan kehityksen pitkän aikavälin suuntaviivoihin.

Ajankohtainen kysymys, joka koskettaa monien luotolaisten arkea, on se, millaisia tiloja tarvitsemme päiväkodille, koululle, esikoululle sekä aamu- ja iltapäivätoiminnalle seuraavien 5–10 vuoden aikana. Missä niiden tulisi sijaita, miten ne tulisi rakentaa, mitä niiden tulisi maksaa ja miten ne rahoitetaan?

Älykkäiden, kustannustehokkaiden ja toimivien ratkaisujen löytäminen tällaisiin luotolaisten arkeen vaikuttaviin tulevaisuuden kysymyksiin on tärkeä osa kevään strategiatyötä.

Marcus Henricson
Kunnanjohtaja

**365 ÖAR
LIVSKRAFT**
365 SAARTA ELINVOIMAA

LARSMO KOMMUN INFORMERAR • LUODON KUNTA TIEDOTTA
2 / 2025 • ÅRGÅNG/VUOSIKERTA 37

ISSN 2670-0514 (tryckt/painettu) ISSN 2670-0522 (web-version/nettiversio)

Ansvarig utgivare / Vastaava julkaisija **Marcus Henricson** Grafisk formgivning / Graafinen suunnittelu
Oy Fristyle Ab Tryckeri / Painotalo **Botnia Print** E-tidning / E-lehti www.larsmo.fi

Curt Björkskog, Frank Nyfelt, Alf Nyfelt, Ralf Brännbacka och Joel Svenlin har funderat på gamla namn och benämningar i Bosund. Resultatet är en väggkalender för år 2026.

Gamla Bosundnamn tas till heders i väggkalender

Vet du var Miasas eller Framsto finns? I den nya Bosundkalendern hittar du gamla benämningar på gårdsgrupper, igenvuxna sjöar och andra kända platser i byn.

Nu har Bosund en egen väggmanacka för nästa år. Det är Bosund båtmuseum med ordförande Joel Svenlin i spetsen som samlat in gamla namn och placerat ut dem på kartan. Kalendern innehåller tolv olika kartbilder med ett hundratal gamla namn och benämningar.

Idén kommer ursprungligen från hembygdskurserna som Fredrik Björkskog höll i byn på 1980-talet. En stor del av det arbetet resulterade i fyra skrifter om Bosund, men bland det opublicerade materialet fanns bland annat en förteckning över gamla namn.

– Vi har plockat fram listan och enligt bästa förmåga kompletterat så gott vi kunnat med hjälp av ett gäng äldre personer i byn, säger Joel Svenlin.

Gruppen har träffats i museet ett antal kvällar under hösten. Förutom Joel har även Alf Nyfelt, Björn Nyfelt, Curt Björkskog,

Frank Nyfelt, Gösta Brännbacka, Ralf Brännbacka och Torvald Svenlin varit aktiva. De har tillsammans funderat på vilka gamla benämningar som ska tas med och var de ska placeras. Sombotten används Lantmäteriverkets gamla flygfotografier från 1956 och för den grafiska utformningen står Sonja Finholm.

Januaribilden föreställer gårdsgruppen Miasas intill Norra Larsmovägen, och sedan rör

**”
Som botten används Lantmäteriverkets gamla flygfotografier från 1956.**

vi oss in mot byn. Från Svennasminne, via Framsto, Jannisas, Holmbacka och Kaalas. Sunden har sina gamla namn,

precis som gamla åkrar och hemman. Årets tre sista månader ägnas åt skärgården och på decemberbilden befinner vi oss vi allra längst ut i havsbandet där byborna i långa tider fiskat med ryssjor och strömmingsskötar.

– Vi har också valt att ta med en kort berättelse per månad. Visste du till exempel att Nygrunni, eller det som i dag också kallas Koppargrundet eller

Peningsgrundet, fått sitt namn efter en sprängd ångare och fynd från olika skeppsbrott? År 1722 förläste en träskuta här, berättar Björn Nyfelt.

Joel Svenlin och de andra tycker att det känns viktigt att namnen får leva vidare.

– Många äldre benämningar på olika platser riskerar att försvinna vartefter nya generationer växer upp. Vi är inte längre självförsörjande eller på sam-

ma sätt beroende av vatten- drag och åkrar, men vi trampar omedvetet vidare på samma stigar som våra förfäder.

Alf Nyfelt säger att man har full förståelse för att namn och uttryck kan variera mellan olika släkter och delar i byn, och att det är ett medvetet val att inte ta med allt för personliga namn, eller mer ovanliga benämningar.

– Ifall du tycker att något namn saknas är det bara att ta kontakt med någon av oss i museets styrelse. Ifall det finns intresse kanske vi gör en ny version inför nästa år, säger Joel Svenlin.

Bosundkalendern Från Miasas ti Gambegrunni kan köpas via Bosund båtmuseum eller direkt av Joel Svenlin, 050-5727510.

Bosund båtmuseum

En kommun vi kan vara stolta över, idag och imorgon

I början av året pågick processen med att rekrytera en ny kommundirektör för fullt, efter att Gun Kapténs meddelat att hon går i pension. Gun har varit vid rodret i nära 40 år och lämnar efter sig ett långt och betydelsefullt ledarskap.

Marcus Henricson valdes till ny kommundirektör och tog därmed över efter Gun. Marcus hade ett ansvarsfullt uppdrag att ta över, men han har redan etablerat en tydlig riktning och ett tryggt ledarskap inom organisationen.

Kommunalvalet och välfärdsområdesvalet hölls under våren. Larsmoborna visade ett starkt engagemang och deltog flitigt i valen, med ett

valdeltagande på 77,8 %, vilket var det högsta i landet.

Under året har jag haft förmånen att delta i sammanhang där flera av Finlands kommuner varit representerade. När man tar del av hur läget ser ut i många andra kommuner framträder en tydlig bild: låg nativitet, en åldrande befolkning, nedläggningar av skolor och hög arbetslöshet. Det har fått mig att inse hur unikt Larsmo är. Här ökar befolkningen med omkring 80 personer per år, skolorna är så fulla att de behöver byggas ut, vi har en ung befolkning och låg arbetslöshet. Jag känner en stor tacksamhet och stolthet över att få representera Larsmo.

Självklart innebär en växande kommun också utmaningar. Investeringarna riktas i första hand till skolor och daghem, och för att möta behoven krävs att kommunen ökar sin lånebörda. Alla behov kan inte tillgodoses samtidigt, t.ex. många vägar är i dåligt skick. Dock bör skolvägar vara trygga och våra skol- och daghemsbyggnader behöver kontinuerligt underhåll. Trots detta är det glädjande att utmaningarna vi står inför i grunden beror på att vi växer. Det är ett styrketecken. Med fortsatt god planering, ansvars tagande och samarbete har vi alla möjligheter att bygga vidare på den positiva utvecklingen och skapa ett ännu starkare Larsmo för framtiden.

När fullmäktige höll budgetmötet fanns många olika åsikter och det blev många omröstningar, men efter mötet kunde vi samtala, umgås och ha roligt tillsammans över partigränserna. Denna förmåga att föra konstruktiva diskussioner samtidigt som vi behåller en god gemenskap är en av våra styrkor.

Önskar alla Larsmobor en Fridfull julhelg och ett Välsignat nytt år!

Robin Sundelin

Kommunstyrelsens ordförande

Kunta, josta voimme olla ylpeitä - tänään ja huomenna

Uuden kunnanjohtajan rekrytointiprosessi käynnistyi vauhdilla vuoden alussa, kun Gun Kapténs ilmoitti jäävänsä eläkkeelle. Gun oli ollut ohjaksissa lähes 40 vuoden ajan ja hänen johtajuutensa on jättänyt merkittävän jäljen. Marcus Henricson valittiin uudeksi kunnanjohtajaksi ja otti siten tehtävän vastaan Gunilta. Marcuksella oli vastuullinen tehtävä astua tilalle, mutta hän on jo luonut selkeän suunnan ja turvallisen johtajuuden organisatiossa.

Kuntavaalit ja Aluevaalit järjestettiin keväällä. Luodon asukkaat osoittivat vahvaa sitoutumista ja osallistivat aktiivisesti vaaleihin, äänestysprosentti oli 77,8 %, mikä oli korkein

koko maassa.

Vuoden aikana minulla on ollut etuoikeus osallistua tilaisuuksiin, joissa useat Suomen kunnat ovat olleet edustettuina. Kun näkee, millainen tilanne monissa muissa kunnissa on, muodostuu selkeä kuva: alhainen syntyvyys, ikääntyvä väestö, koulujen lakkauttamisia ja korkea työttömyys. Tämä on saanut minut ymmärtämään, kuinka ainutlaatuinen Luoto on. Täällä väestö kasvaa noin 80 henkilöllä vuodessa, koulut ovat niin täynnä, että niitä täytyy laajentaa, meillä on nuori väestö ja alhainen työttömyys. Tunnen suurta kiitollisuutta ja ylpeyttä saadessani edustaa Luotoa.

Kasvava kunta tuo luonnollises-

ti myös haasteita. Investoinnit kohdistuvat ensisijaisesti kouluihin ja päiväkoteihin, ja tarpeiden täyttämiseksi kunnan on lisättävä velka- taakkaansa. Kaikkia tarpeita ei voida täyttää samanaikaisesti, esimerkiksi monet tiet ovat huonossa kunnossa, mutta koulutiet tulee olla turvallisia ja koulu- sekä päiväkotirakennukset tarvitsevat jatkuvaa ylläpitoa. Tästä huolimatta on ilahduttavaa, että kohtaamamme haasteet johtuvat pohjimmiltaan kasvusta. Se on vahvuuden merkki. Jatkuvalla hyvällä suunnittelulla, vastuullisuudella ja yhteistyöllä meillä on kaikki mahdollisuudet rakentaa edelleen myönteistä kehitystä ja luoda entistä vahvempi Luoto tulevaisuutta varten.

Kun valtuusto piti budjettikokouksen, oli monia eri mielipiteitä ja paljon äänestystyksiä, mutta kokouksen jälkeen pystyimme keskustelemaan, viettämään aikaa yhdessä ja pitämään hauskaa yli puoluerajojen. Tämä kyky käydä rakentavia keskusteluja samalla kun säilytämme hyvän yhteishengen, on yksi vahvuuksistamme.

Toivotan kaikille luotolaisille Rauhallista joulun aikaa ja Siunattua uutta vuotta.

Robin Sundelin

Kunnanhallituksen puheenjohtaja

Välkommen med på årets roligaste
SKIDEVENEMANG!

BARNENS VASALOPP ordnas i Idrottsparken
lördagen den **14 februari 2026 kl. 13.**
Mer info på föreningens webbplats och på Facebook:

 larsmoif.idrott.fi [larsmoidrottsforening](https://www.facebook.com/larsmoidrottsforening)

Skogsgläntan på utfärd

Friluftsdaghemmet Skogsgläntan har haft glädjen att erhålla bidrag från Tiina och Antti Herlins stiftelse. Bidraget söktes för guidekostnad för en biolog, busskostnader och matkostnader för en dagsutflykt. En solig dag i september fick vi nöjet att med buss bege oss ut till Fäboda och träffa Hans Hästbacka.

Barnen delades in i två grupper, och medan en grupp fick ta del av Hans Hästbackas kunskap om naturen, så fick den andra gruppen leka och testa på en hinderbana vid stranden. Vi fick bland annat lära oss om myror och myr-

stackar, hur svampar växer i symbios med träden och en massa annat som dök upp i vår väg. Barnen visade mycket intresse för det som berättades. Speciellt nyckelpigan var ett populärt tema, detta eftersom båda grupperna hittade nyckelpigor att iakttä på nära håll.

Dagen lyxades dessutom till med god lunch vid kaffestugan. Vi är mycket tacksamma för det beviljade bidraget och vi hoppas kunna göra flera liknande utfärder framöver!

Cajsa-Stina Fagerström

Budget 2026

Kommunens vision 2035 är "Larsmo är en framgångsrik och trivsam boendekommun i en välmående region". Visionen är utgångspunkten för budgetarbetet och därmed också för budgetåret 2026.

Larsmo kommuns sysselsättningsläge är bland de bästa i landet. Befolkningen ökar och beräknas vid årets slut 2025 vara 5 964 invånare. I budgeten för 2026 och i ekonomiplanen för 2027 och 2028 beräknas ökningen fortsätta, med 80 personer årligen.

Den kommunala verksamheten budgeteras år 2026 att kosta totalt 24,7 miljoner euro. Personalkostnaderna är den största kostnadsposten, de utgör 65 % av de totala kostnaderna. Övriga kostnadsposter är köp av tjänster, materialkostnader, understöd och övriga kostnader. Utöver det, finansiella kostnader för att finansiera verksamheten. Utbildning och fostran är kommunens största sektor, 63 % av verksamheten är småbarnspedagogik och skola. Övriga sektorer, t.ex. tekniska sektorn och kost- och städservice, tillhandahåller därutöver tjänster för fostran och utbildning.

Kommunens verksamhet finansieras till största delen med skattemedel, via kommunens skatteinkomster och via statsandelar. I budgeten

2026 har kommunens inkomstskatteprocent bibehållits vid 8,3 %. Också övriga skatteprocenter bibehålls under 2026 på samma nivå som 2025. De totala skatteinkomsterna budgeteras öka till 12,5 miljoner (11,9 miljoner 2025).

De statsandelar som Larsmo kommun erhåller för 2026 uppgår till 11,8 miljoner.

Utöver skatteinkomster och statsandelar har kommunen inkomster via bland annat hyresinkomster, arrenden, avgifter för byggnadsinspektion, avgifter för småbarnspedagogik och understöd och bidrag från staten och övriga organisationer. Verksamhetens intäkter budgeteras år 2026 uppgå till 2,2 miljoner euro.

Kommunen bör prestera ett årsbidrag för att kunna investera. För 2026 budgeteras ett årsbidrag om 1,9 miljoner (kostnader minus intäkter). Investeringarna budgeteras uppgå till 2,5 miljoner. Den interna finansieringen är 76 %.

Avskrivningarna 2026 kommer att vara 1,9 miljoner och resultatet budgeteras därför bli 28 707 euro.

Kommunens lånestock beräknas öka med 0,75 miljoner till 38,45 miljoner euro. Detta betyder 6 362 euro per invånare.

Maria Palm

Talousarvio 2026

Kunnan vuoteen 2035 tähtäävä visio on "Luoto on menestyvä ja viihtyisä asuinkunta hyvinvoivalla alueella". Visio on lähtökohta talousarviotyölle ja siten myös vuoden 2026 talousarviolle.

Luodon kunnan työllisyystilanne on maan parhaimpia. Väkiluku kasvaa ja sen arvioidaan olevan vuoden 2025 lopussa 5 964 asukasta. Vuoden 2026 talousarviossa sekä vuosien 2027 ja 2028 taloussuunnitelmassa kasvun arvioidaan jatkuvan 80 henkilöllä vuositain.

Kunnan toiminnan kokonaiskustannusten arvioidaan vuonna 2026 olevan yhteensä 24,7 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut ovat suurin menoeriä, ne muodostavat 65 % kokonaismenoista. Muita menoeriä ovat palvelujen ostot, materiaalikulut, avustukset ja muut kulut. Lisäksi toiminnan rahoittamiseen liittyvät rahoituskulut.

Koulutus ja kasvatust ovat kunnan suurin toimiala: 63 % toiminnasta on varhaiskasvatusta ja koulua. Muut toimialat, kuten tekninen sektori sekä ruoka- ja siivouspalvelut, tarjoavat lisäksi palveluja kasvatukseen ja koulutuksen tueksi.

Kunnan toiminta rahoitetaan pääosin verovarilla, kunnan verotulojen ja valtionosuuksien kautta. Vuoden 2026 talousarviossa kunnan tulove-

roprosentti on säilytetty 8,3 prosentissa. Myös muut veroprocentit pysyvät vuonna 2026 samalla tasolla kuin vuonna 2025. Verotulojen kokonaismäärän arvioidaan kasvavan 12,5 miljoonaa euroon (11,9 miljoonaa vuonna 2025).

Luodon kunnan saamat valtionosuudet vuodelle 2026 ovat 11,8 miljoonaa euroa.

Verotulojen ja valtionosuuksien lisäksi kunnalla on tuloja muun muassa vuokratuloista, maanvuokrista, rakennustarkastuksen maksuista, varhaiskasvatuksen maksuista sekä valtion ja muiden organisaatioiden avustuksista ja tuista. Toiminnan tuottojen arvioidaan vuonna 2026 olevan yhteensä 2,2 miljoonaa euroa.

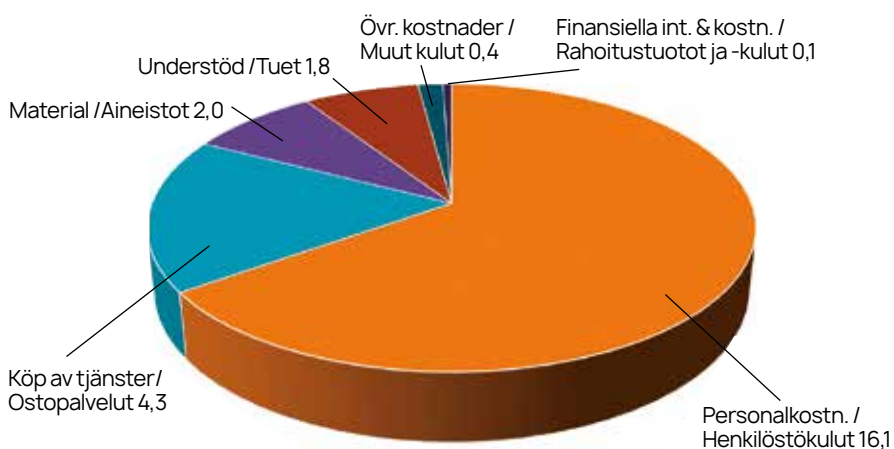
Kunnan tulee saavuttaa vuosikate voidakseen investoida. Vuodelle 2026 budjetoitu vuosikate on 1,9 miljoonaa euroa (menot miinus tulot). Investointien arvioidaan olevan 2,5 miljoonaa euroa. Sisäinen rahoitusosuus on 76 %.

Vuoden 2026 poistojen arvioidaan olevan 1,9 miljoonaa euroa, ja tuloksen arvioidaan siten olevan 28 707 euroa.

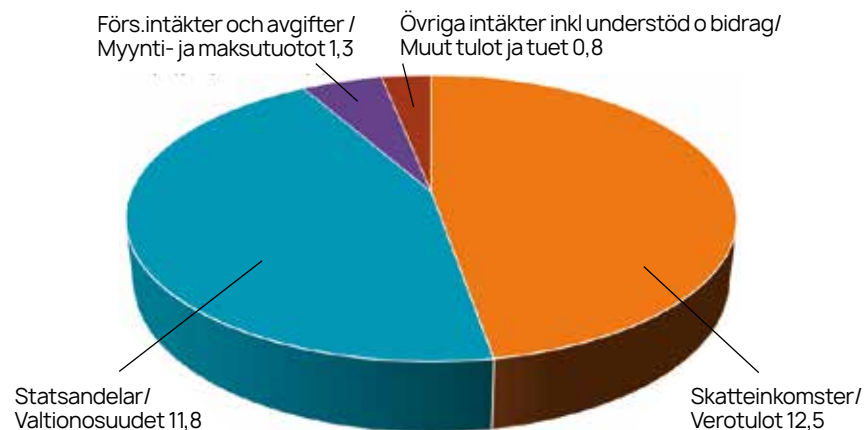
Kunnan lainakannan arvioidaan kasvavan 0,75 miljoonalla eurolla 38,45 miljoonaa euroon. Tämä merkitsee 6 362 euroa asukasta kohden.

Maria Palm

KOMMUNENS KOSTNADER/KUNNAN KULUT MILJ. 24,6 €

KOMMUNENS FINANSIERING/KUNNAN RAHOITUS MILJ. 26,5 €

Tervetuloa Tyynelän Tonttukylän satumaiseen jouluun! Välkommen till Tyyneläs Tomteby och dess sagolika jul!

Olemme avoinna joulukuussa viikonloppuisin, 6-7.12, 13-14.12 ja 20-22.12, klo 11-17
Pääsymaksu: 15e/aikuinen, 5e/lapsi.
Maksutapana meillä käytössä mobilepay tai käteismaksu.

Vi har öppet under december på helgerna: 6-7.12, 13-14.12 och 20-22.12, kl. 11-17.
Inträde: 15 € / vuxen, 5 € / barn.
Betaltning sker via MobilePay eller kontant.

Hej Larsmobo! är vår serie om folk som bor och trivs i vår kommun. Har du tips på någon vi kan intervju? Hör av dig till annette.kortell-svenfors@larsmo.fi

Jonathan och Cajsa-Stina Fagerströms hus på Kvarnbacken är byggt i slutet av 1700-talet. De ser fram emot att få lära sig mer om både sin egen och husets historia.

De föll för lugnet på landet

Cajsa-Stina och Jonathan Fagerström hittade det de letat efter – stillheten på landet. På köpet fick de ett av byns äldsta hus och en välkomnande gemenskap som de redan fattat tycke för.

Utsikten från vindsvåningen är unik – ur sovrummet ser de kyrktornet och åt andra hållet kan de blicka ut över Larsmosjön. Det gula huset på Kvarnbacken i Fagnäs är inte bara paret Cajsa-Stina och Jonathan Fagerströms nya hem, det är också en plats där de bara efter några månader känner sig rotade.

– Fagnäs, Fagerudd, Fagerhed och nu Fagerström. Det känns som om vi hör hemma här, och faktum är att det finns släktband hit till byn från min pappas sida, säger Jonathan.

Men egentligen är det en slump att de landat just här. Cajsa-Stina och Jonathan träffades för några år sedan på Humlefestivalen där hon uppträdde, och sedan dess har det varit de två. Deras första gemensamma hem var ett nybyggt parhus i Jakobstad, men speciellt Cajsa-Stina har alltid haft en längtan ut på landet.

– Jag är uppvuxen i Vexala och har alltid drömt om ett eget gammalt hus. Ganska tidigt började vi ha koll på bostadsmarknaden, men vi tänkte kanske att det tar några år innan vi hittar vårt drömhäus.

Men så plötsligt fanns det där, ett gammalt renoverat hus mitt

på kyrkbacken i Fagnäs.

– Redan samma helg åkte vi ut hit och promenerade runt här på området. Jag visste genast att det här var rätt ställe för oss. Det är svårt att säga exakt vad det var, men det bara kändes rätt, säger Cajsa-Stina.

Dela ett bud, förhandlade med ett antal banker och den sista augusti fick de nycklarna till sitt nya hem.

– Det var villaavslutning, och vi bestämde oss för att fira i

”
Huset är som en gammal dam med mycket karaktär.

vårt nya hus. Vi tog med en mat, några kuddar och sovsäckar, bjöd in några vänner och tände en brasa i spisen. De tidigare ägarna hade lämnat kvar en del utebelysning i trädgården som vi tände, och det är en av de mysigare villaavslutningarna vi haft!

Jonathan och Cajsa-Stina Fagerström säger att det är ett stort ansvar att ta hand om ett så gammalt hus. Huset är byggt i slutet av 1700-talet och har alltså stått här lika länge som kyrkan.

– Vi brukar tänka på huset som

en gammal dam med mycket karaktär, som vi behöver respektera, men också ta hand om. Det är stora skor vi har klivit i, men det blir säkert något av en livsstil att bo här, säger Jonathan.

Det finns mycket med Larsmo de gillar, som småskaligheten, naturen och satsningarna på småbarnspedagogiken och skolorna. Cajsa-Stina jobbar på Skogsgläntans dagis och är hemma på fem minuter, medan Jonathan njuter av resvägen till Topeliusgymnasiet i Nykarleby, där han jobbar som lärare.

– Jag märker redan att jag är lugnare. I stället för att stirra på en skärm när jag äter frukost sätter jag mig framför fönstret och kollar på koltrasten eller blåmesarna, säger han.

Elden i den stora spisen i vardagsrummet värmer skönt och Jonathan bjuder på kaffe. Kaffe är lite av hans grej, och i hörnet står en kaffemaskin modell större. På den andra väggen finns ett piano som tillsammans med en gitarr och några trummor avslöjar parets gemensamma intresse. Eller egentligen är musiken mer än så. Cajsa-Stina har precis gett ut en egen EP, medan Jonathan frilansar och spelar trummor i flera olika konstellationer.

– För mig är musiken ett viktigt

uttryckssätt. Och det är helt fantastiskt hur vårt akustiska piano låter i det här rummet. Det känns som om det här huset inbjuder till musik, säger Cajsa-Stina.

När de ombeds beskriva sin första tid i Larsmo är välkomnande det första ordet de kommer att tänka på. När Cajsa-Stina skulle fixa bibliotekskort och inte riktigt kom ihåg postnumret, listade biblioteksfunctionären snabbt ut var de bor:

– Ni är det nya paret som flyttat in i Björkviks hus!

– Bara en sådan enkel sak gör att man känner sig välkommen, säger hon.

De har redan hunnit vara med på en allsångskväll i byn, och nu kom en inbjudan till en gemensam julfest.

– Det är här vi hör hemma.

Sonja Finholm,
text och foto

Fakta – Cajsa-Stina och Jonathan Fagerström
Vem: Cajsa-Stina är utbildad musikpedagog och jobbar just nu på Skogsgläntans daghem. Med henne i kollegiet blir det mer musik än vanligt på dagarna. Hon håller även sånglektioner kvällstid. Jonathan har studerat matematik och fysik i Åbo och jobbar som lärare vid Topeliusgymnasiet i Nykarleby.

Bakgrund: Cajsa-Stina är född och uppvuxen i Vexala, Nykarleby, medan Jonathan inte riktigt vet om han ska kalla sig Larsmo- eller Jakobstadsbo: "Vi flyttade till Larsmo när

jag var sju, men eftersom jag gått i skola i Jakobstad känner jag mig lika hemma där." Han är uppvuxen i Furuholmen och har också tillbringat mycket tid i farmors sommarstuga i Gertruds. Jonathan är adopterad från Colombia, vilket också präglar hans identitet.

Aktuella med: Har nyligen flyttat in i det gamla gula huset på Kvarnbacken i Fagnäs.

Det bästa med Larsmo: Vi tycker om de små sammanhangen, det oerhört fina och välkomnande bemötandet vi fått och framför allt lugnet, både i naturen och här i byn.

Hei luotolainen! on juttusarjamme ihmisistä, jotka asuvat ja viihtyvät kunnassamme. Onko sinulla vinkkejä henkilöistä, jotta voisimme haastatella? Ota yhteyttä: annette.kortell-svenfors@larsmo.fi

He ihastuivat maaseudun rauhaan

Cajsa-Stina ja Jonathan Fagerström löysivät sen, mitä olivat etsineet – maaseudun rauhan. Kaupan päälle he saivat yhden kylän vanhimmista taloista sekä lämminhenkisen yhteisön, johon he ovat jo kiintyneet.

Näkökulma ullakkokerroksesta on ainutlaatuinen – makuuhuoneesta he näkevät kirkontornin ja toiseen suuntaan avautuu maisema Luodonjärvelle. Keltainen talo Fagergnäsin Kvarnbackenilla ei ole vain Cajsa-Stinan ja Jonathan Fagerströmin uusi koti, vaan myös paikka, jossa he jo muutaman kuukauden jälkeen tuntevat juurtuneensa.

– Fagergnäs, Fagerudd, Fagerhed ja nyt Fagerström. Tuntuu siltä, että kuulumme tänne, ja itse asiassa isäni puolelta on sukusiteitä tähän kylään, sanoo Jonathan.

Mutta oikeastaan on satumaa, että he päätyivät juuri tänne. Cajsa-Stina ja Jonathan tapasivat muutama vuosi sitten Humlefestivaalilla, jossa hän esiintyi, ja siitä lähtien he ovat olleet yhdessä. Heidän ensimmäinen yhteinen kotinsa oli vastarakennettu paritalo Pietarsaassa, mutta erityisesti Cajsa-Stinalla on aina ollut kaipausta maalle.

– Olen kasvanut Vexalassa ja aina haaveillut omasta vanhasta talosta. Melko varhain aloimme seurata asuntomarkkinoita, mutta ajattelimme ehkä, että menee muutama vuosi ennen kuin löydämme unelmiemme talon.

Mutta sitten se yhtäkkiä oli siinä – vanha, kunnostettu talo keskellä kirkonmäkeä Fagergnäsissä.

– Jo samana viikonloppuna tulimme tänne ja kävelimme alueella. Tiesin heti, että tämä oli oikea paikka meille. On vaikea sanoa tarkalleen, mikä sen teki, mutta se vain tuntui oikealta, sanoo Cajsa-Stina.

He tekivät tarjouksen, neuvottelivat useiden pankkien kanssa ja elokuun viimeisenä päivänä he saivat avaimet uuteen kotiinsa.

– Oli huvilanpäättäjäiset, ja päätimme juhlaa uudessa talossamme. Otimme mukaan maton, muutamia tyynejä ja makuupusseja, kutsuimme ystäviä ja sytytimme takkaan tulen. Edelliset omistajat olivat jättäneet puutarhaan ulkovaistuksen, jonka sytytimme, ja se oli yksi tunnelmallisimmista venetsialaisista, joita olemme viettäneet!

Pienet yhteisöt ja turvallisuus, joka syntyy tuttujen ihmisten läsnäolosta, sopivat meille täydellisesti, sanovat Cajsa-Stina ja Jonathan Fagerström.

Jonathan ja Cajsa-Stina Fagerström sanovat, että näin vanhasta talosta huolehtiminen on suuri vastuu. Talo on rakennettu 1700-luvun lopulla ja on siis seissyt tässä yhtä kauan kuin kirkko.

– Ajattelemme taloa usein vanhana rouvana, jolla on paljon luonnetta, jota meidän täytyy kunnioittaa, mutta myös hoitaa. Olemme astuneet suuriin saappaisiin, mutta täällä asumisesta tulee varmasti jonkinlainen elämäntapa, sanoo Jonathan.

Luodosta löytyy paljon selailaista, mistä he pitävät – pienimuotoisuus, luonto sekä pannonostukset varhaiskasvatukseen ja kouluihin. Cajsa-Stina työskentelee Skogsgläntanin päiväkodissa ja on kotona viidessä minuutissa, kun taas Jonathan nauttii työmatkastaan Uuteenkaarlepyyhyn Topeliuksen lukioon, jossa hän työskentelee opettajana.

– Huomaan jo nyt, että olen rauhallisempi. Sen sijaan että tuijottaisin ruutua aamiaisella, istun ikkunan ääreen ja katselen mustarastasta tai sinitai-

sia, hän sanoo.

Olohuoneen suuri takka lämmittää ihanasti ja Jonathan tarjoaa kahvia. Kahvi on vähän hänen juttunsa, ja nurkassa seisoo isompi kahvikone. Toisella seinällä on piano, joka yhdessä kitaran ja muutamien rumpujen kanssa paljastaa parin yhteisen harrastuksen. Tai oikeastaan musiikki on enemmän kuin harrastus. Cajsa-Stina on juuri julkaissut oman EP-levynsä, kun taas Jonathan tekee freelancerina töitä ja soittaa rumpuja useissa eri kokoonpanoissa.

– Minulle musiikki on tärkeä ilmaisumuoto. Ja on aivan uskomatonta, miten akustinen pianomme soi tässä huoneessa. Tuntuu siltä, että tämä talo suorastaan kutsuu musiikkia, sanoo Cajsa-Stina.

Kun heitä pyydetään kuvailemaan ensimmäistä aikaa Luodossa, sana tervetullut on ensimmäinen, joka tulee mieleen. Kun Cajsa-Stina hankki kirjastokorttia eikä aivan muistanut postinumeroa, kirjastonhoitaja arvasi heti, missä he asuvat:

– Te olette se uusi pari, joka muutti Björkvikin taloon!

– Jo tällainen yksinkertainen asia saa tuntemaan itsensä tervetulleeksi, hän sanoo.

He ovat jo ehtineet osallistua kylän yhteislauluiltaan, ja

nyt tuli kutsu yhteiseen joulujuhlaan. – Täällä me olemme kotona.

**Sonja Finholm,
teksti ja kuvat**

Fakta – Cajsa-Stina och Jonathan Fagerström

Kuka: Cajsa-Stina on koulutukseltaan musiikkipedagogi ja työskentelee tällä hetkellä Skogsgläntanin päiväkodissa. Hänen ansiostaan musiikki kuuluu päiväkodin arkeen tavallista enemmän. Hän pitää myös laulutunteja iltaisin. Jonathan on opiskellut matematiikkaa ja fysiikkaa Turussa ja työskentelee opettajana Topeliuksen lukiossa Uudessakaarlepyyssä.

Tausta: Cajsa-Stina on syntynyt ja kasvanut Vexalassa, Uudessakaarlepyyssä, kun taas Jonathan ei oikein tiedä, pitäisikö hänen kutsua itseään luotolaiseksi vai pietarsaarelaiseksi: "Muutimme Luo-

toon, kun olin seitsemän, mutta koska kävin koulua Pietarsaassa, tunnen oloni yhtä kotoisaksi siellä." Hän on kasvanut Furuholmenissa ja viettänyt paljon aikaa isoäidin kesämökillä Gertrudsis- sa. Jonathan on adoptoitu Kolumbiasta, mikä myös vaikuttaa hänen identiteettiinsä.

Ajankohtaista: He ovat hiljattain muuttaneet Fagergnäsin Kvarnbackenilla sijaitsevaan vanhaan keltaiseen taloon.

Parasta Luodossa: Pienistä yhteisöistä, uskomattoman hienosta ja ystävällisestä vastaanotosta, jonka olemme saaneet, sekä ennen kaikkea rauhasta – niin luonnossa kuin kylässäkin.

Kommundirektör Marcus Henricson tycker om mentaliteten i Larsmo och tycker att Larsmoborna har mycket att vara stolta över.

Nya kommundirektören Marcus Henricson stortrivs Finns mycket i Larsmo att vara stolt över

Larsmo har hittills i mångt och mycket uppfyllt förväntningarna för den nya kommundirektören Marcus Henricson. Speciellt invånarnas inställning till att tillsammans jobba fram lösningar är han imponerad över.

Efter att Larsmo kommun haft samma kommundirektör i nästan 40 år tog Marcus Henricson över rodet i somras.

– I och med att jag började arbeta i juni hann jag bra sätta mig in i kommunen till hösten när det kommunala arbetet tar vid på ett annat sätt.

Henricson upplever att man i Larsmo har inställningen ”vi är här för att få något gjort” och då är det lättare att arbeta. Stämningen i det nyligen utbyggda kommunhuset är god.

Just inställningen att man vill arbeta tillsammans för det gemensamma bästa är en av saker han beundrar i kommunen och tror ligger bakom framgångarna bland företagen.

– Små och medelstora företag är kännetecknande för landsbygden i Finland och att många av dessa företag är nöjda med att ”måra å på”. Man vill inte ens växa. Detta är annorlunda i Larsmo. Här vill man vanligen växa.

Mentaliteten att kavla upp ärmarna och jobba när det behövs framom att gnälla var något han kände till om Larsmo tidigare, men kanske inte hur denna inställning på ett positivt

sätt smittar av sig på hela kommunen.

Trivdes som privatföretagare

Henricson har erfarenhet av både andra kommuner som han tidigare lett och av att vara både anställd vd och privatföretagare. Den erfarenheten gör att han numera även har företagarerfarenheter med sig i ledarskapsarbetet.

– Som konsult arbetade jag med juridisk och strategisk kompetens och rådgivning. Jag trivdes väldigt bra med det, så när Malin Brännkärr i Kronoby frågade om jag ville vara hennes vikarie medan hon var föräldraledig sade jag först nej. Vem skulle sköta företaget medan jag var borta? Men då hon sa att det bara gällde ett halvår tänkte jag att det kanske går ändå. Och även om jag fortsättningsvis trivdes som företagare efter det, så var det roligt att se att mitt ledarskap fungerade i Kronoby. Det var något med det vikariatet som fick mig att vilja söka tjänsten som Larsmos kommundirektör.

Han trivs bra. Att han även nu

sökt tjänsten som stadsdirektör i Jakobstad har mer med att göra med att han inte vill ångra sig i efterhand för att han aldrig sökte.

– Jag trivs väldigt bra i Larsmo och ser det som att det blir bra vilket som. Jag fortsätter gärna leda Larsmo och funderade länge på om jag verkligen skulle söka till Jakobstad. Men jag har en vän som brukar säga att man ångrar det som man inte gjorde, så jag tänkte att det är bättre att söka.

Nästan ingen arbetslöshet och ung befolkning

I medier har Henricson inför sin nya tjänst bland annat lyft upp hur han ser fram emot att få arbeta i en kommun med låg arbetslöshet (den var 2,2 % i september, vilket innebär nästan ingen arbetslöshet alls), med ung och frisk befolkning med stadig befolkningstillväxt – av Larsmos 6000 invånare går 1000 personer i grundskolan – och med en aktiv och framgångsrik näringspolitik. Just i och med att det finns så många barn och unga i kommunen håller han just nu på med en tioårig planering av utrymmen för

skola, dagis, förskola, morris och eftis.

– Vi vet att vi inom dessa tio år måste bygga ut eller bygga nya skolor för barn i lågstadiet. Det kommer att kosta, men är nödvändigt. Vi utreder nu olika alternativ för var dessa nya skolor ska placeras.

Cyklar till jobbet

Henricson kände också till att Larsmo har en vacker natur och fantastisk skärgårdsmiljö, något han själv upplever varje dag när han cyklar till jobbet.

– Jag har hållit fast vid att cykla sedan jag började. Det blir tolv kilometer en väg och tar ungefär en halvtimme.

Vid intervjun har nyligen de första frostnätterna inträffat, men Henricson tycker att det bara var skönt och vackert att cykla.

– I går kväll hade vi fullmäktigemöte så då blev dagen längre, men det var väldigt skönt att cykla hem vid halvniotiden sedan. Jag kommer att fortsätta cykla till jobbet så länge det känns bra.

Har han då någon hälsning till Larsmoborna?

– Vi ska vara stolta över vårt

Larsmo. Det är många också, men det är bra att bli påmind om hur mycket bra som här finns.

Harriet Jossfolk-Furu

Marcus Henricson Juris magister

Har tidigare bland annat arbetat som konsult, vd för ett mediaföretag, kommundirektör i Korsholm och stadsdirektör i Borgå (och vikarierande kommundirektör i Kronoby 2023) samt inom försvarsministeriet under och efter 9/11 ”en intressant upplevelse som i och med denna nya typ av terrorism höjde vår beredskap rejält”.

Uppvuxen i Kronoby. Bor i Jakobstad sedan 2022.

Har fru, tre vuxna döttrar (som bor i Bryssel, Helsingfors och Vasa) och en hund.

Har spelat bas i flera band och hade ett tag många spelningar på bland annat pubar. Numera räcker tiden inte till för att spela så mycket. Det blir mest i Ebeneserkyrkan.

Uusi kunnanjohtaja Marcus Henricson viihtyy erinomaisesti Luodossa on paljon ylpeyden aiheita

Luoto on tähän mennessä monin tavoin täyttänyt uuden kunnanjohtajan Marcus Henricsonin odotukset. Erityisesti asukkaiden asenne yhdessä ratkaisujen löytämiseen on tehnyt häneen vaikutuksen.

Luodon kunnalla oli ollut sama kunnanjohtaja lähes 40 vuotta kun Marcus Henricson aloitti tehtävässään viime kesänä.

Aloitettuani työni kesäkuussa minulla oli hyvä mahdollisuus perehtyä kuntaan ennen syksyä, jolloin kunnallinen työ käynnistyy eri tavalla.

Henricson kokee, että Luodossa vallitsee asenne 'olemme täällä saadaksemme aikaan jotakin', mikä tekee työstä helpompaa. Tunnelma hiljattain laajennetussa kunnantalossa on hyvä.

Yhteinen halu tehdä työtä kaikkien parhaaksi on yksi niistä asioista, joita hän arvostaa kunnassa ja joiden hän uskoo olevan yritysten menestyksen taustalla.

Pienet ja keskisuuret yritykset ovat tyypillisiä Suomen maaseudulle, ja monet niistä ovat tyytyväisiä jatkamaan toimintaansa ilman kasvutavoitteita. Luodossa tilanne on erilainen. Täällä halutaan yleensä kasvaa.

Asenne, jossa kääritään hihat ja ryhdytään töihin tarpeen vaatiessa sen sijaan, että valitettaisiin, oli hänelle entuudestaan tuttu Luodosta. Nyt hän on kuitenkin nähnyt, kuinka myönteisesti tämä asenne heijastuu koko kuntaan.

Viihtyi yksityisyrittäjänä

Henricsonilla on kokemusta sekä muista kunnista, joita hän on aiemmin johtanut, että työstä palkattuna toimitusjohtajana ja yksityisyrittäjänä. Tämä kokemus tuo nyt myös yrittäjän näkökulmaa hänen johtamistyöhönsä.

Konsulttina työskentelin juridisen ja strategisen osaamisen sekä neuvonnan parissa. Viihdyin siinä erittäin hyvin, joten kun Malin Brännkärr Kruunupyystä kysyi, haluaisinko toimia hänen sijaisenaan vanhempainvapaan aikana, sanoin ensin ei. Kuka hoitaisi yritystäni sillä välin? Kun hän kuitenkin kertoi, että kyse olisi vain puolesta vuodesta, ajattelin että se voisi on-

nistua. Ja vaikka viihdyin edelleen yrittäjänä sen jälkeen, oli mukavaa nähdä, että johtajuuteni toimi Kruunupyssä. Juuri tuo sijaisuus sai minut haluamaan hakea Luodon kunnanjohtajan tehtävää.

Hän viihtyy hyvin tehtävässään. Se, että hän on hakenut myös Pietarsaaren kaupunginjohtajan virkaa, liittyy enemmän siihen, ettei hän halua myöhemmin katua, ettei koskaan hakenut.

Viihdyn erittäin hyvin Luodossa ja näen, että lopputulos on hyvä kummassakin tapauksessa. Johdan mielelläni Luotoa jatkossakin ja mieitin pitkään, hakisinko todella Pietarsaareen. Mutta minulla on ystävä, joka usein sanoo, että ihminen katuu sitä mitä ei tehnyt. Niinpä ajattelin, että on parempi hakea.

Lähes olematon työtömyys ja nuori väestö

Henricson on uuden tehtävänsä alussa korostanut mediasa, kuinka hän odottaa innolla työskentelyä kunnassa, jossa työttömyys on hyvin alhainen (syyskuussa 2,2 prosenttia, mikä merkitsee lähes olematonta työttömyyttä), jossa on tasaisesti kasvava nuori ja terve väestö – Luodon 6 000 asukkaasta 1 000 käy peruskoulua – ja jossa on aktiivinen ja menestyksekkäs elinkeinopolitiikka. Juuri sen vuoksi, että kunnassa on niin paljon lapsia ja nuoria, hän valmistelee parhaillaan kymmenvuotista suunnitelmaa koulun, päiväkodin, esikoulun sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan tiloista.

Tiedämme, että tulevien kymmenen vuoden aikana meidän on laajennettava tai rakennettava uusia alakoulun tiloja lapsille. Se tulee maksamaan, mutta on välttämätöntä. Selvitämme nyt eri vaihtoehtoja siitä, minne nämä uudet koulut sijoitetaan.

Pyöräillen töihin

Henricson tiesi myös, että Luodossa on kaunis luonto ja upea saaristoympäristö – jotain, mi-

tä hän itse saa kokea joka päivä pyöräillessään töihin.

Olen pitänyt kiinni pyöräilystä siitä lähtien kun aloitin. Matkaa kertyy kaksitoista kilometriä yhteen suuntaan ja siihen menee noin puoli tuntia.

Haastatteluhetkellä oli jo ollut ensimmäiset pakkasyöt, mutta Henricsonin mielestä pyöräily oli vain miellyttävää ja kaunista.

Eilen illalla meillä oli valtuuston kokous, joten päivä venyi pidemmäksi, mutta oli todella mukavaa pyöräillä kotiin puoli yhdeksän aikaan. Aion jatkaa pyöräilyä töihin niin kauan kuin se tuntuu hyvältä.

Onko hänellä jokin tervehdys luotolaisille?

Meidän tulee olla ylpeitä Luodostamme. Asukkaita on paljon, mutta on hyvä muistuttaa itseämme siitä, kuinka paljon hyvää täällä on.

Harriet Jossfolk-Furu

Marcus Henricson

Oikeustieteen maisteri

On aiemmin työskennellyt muun muassa konsulttina, mediayrityksen toimitusjohtajana, Mustasaaren kunnanjohtajana ja Porvoon kaupunginjohtajana (sekä Kruunupyyn vt. kunnanjohtajana vuonna 2023) sekä puolustusministeriössä 9/11:n aikana ja sen jälkeen – 'mielenkiintoinen kokemus, joka tämän uudenlaisen terrorismin myötä nosti valmiuttamme merkittävästi'. Kasvanut Kruunupyssä. Asunut Pietarsaareissa vuodesta 2022. On naimisissa, hänellä on kolme aikuista tytärtä (jotka asuvat Brysselissä, Helsingissä ja Vaasassa) sekä koira.

On soittanut bassoa useissa yhtyeissä ja esiintynyt aikoinaan paljon muun muassa pubeissa. Nykyään aika ei riitä yhtä paljon soittamiseen – enimmäkseen hän soittaa Ebeneserkirkossa.

Träning inför militären

Ta chansen att träna inför din militärtjänstgöring. Med tillräcklig styrka, kondition och uthållighet blir din värnplikt lättare att uppfylla.

Avgiftsfria träningspass för dig:

 Tisdagar kl. 17.30, start 20.1.2026

 I Larsmo idrottspark

 Larsmo Luoto

Info/kick-off 14.1.2026 kl. 17.30 i Ungdomsgården i Holm.

Nya statliga myndigheter för miljöfrågor från årsskiftet

Från 1 januari 2026 reformeras statens regionförvaltning. De nuvarande NTM-centralerna och regionförvaltningsverken ersätts av ett nytt riksomfattande Tillstånds- och tillsynsverk och tio livskraftscentraler. Tillstånds- och tillsynsverket får huvudkontor i Tammerfors och verksamhet på 18 orter i landet. Verket ansvarar för bland annat miljötillstånd, tillsyn, miljökonsekvensbedömningar, vattenvård och byggande. För Larsmo betyder det att ärenden som muddringar, tillstånd enligt vattenlagen och miljötillstånd som enligt lag prövas av statlig myndighet framöver hanteras av Tillstånds- och tillsynsverket, där ansökningar görs digitalt och behandlas enligt samma rutiner i hela landet.

Livskraftscentralerna tar över uppgifter inom näringsliv, selsättning och landsbygdsutveckling, men också naturvårdsprojekt och främjande av biologisk mångfald. För invånare och företag är det bra att känna till att myndighetsnamn ändras vid årsskiftet och att nya webbtjänster för ansökningar och anmälningar öppnas i slutet av året.

Arbetet vid miljövärderna i kommunen påverkas inte av reformen.

Anna Snellman

Uudet valtion viranomaiset ympäristöasioissa vuodenvaihteesta alkaen

Valtion aluehallinto uudistuu 1. tammikuuta 2026. Nykyiset ELY-keskukset ja aluehallintovirastot korvataan uudella valtakunnallisella Lupa- ja valvontavirastolla sekä kymmenellä elinvoimakeskuksella. Lupa- ja valvontaviraston päätoimipaikka tulee Tampereelle, ja virastolla on toimintaa 18 paikkakunnalla eri puolilla maata. Virasto vastaa muun muassa ympäristöluvista, valvonnasta, ympäristövaikutusten arvioinnista, vesienhoidosta ja rakentamisesta. Luodon osalta tämä tarkoittaa, että asiat kuten ruoppaukset, vesilain mukaiset luvat ja ympäristöluvat, jotka lain mukaan kuuluvat valtion viranomaisen käsiteltäviksi, hoidetaan jatkossa Lupa- ja valvontavirastossa. Hakemukset tehdään digitaalisesti ja käsitellään yhtenäisin menettelyin koko maassa.

Elinvoimakeskukset ottavat vastuulleen tehtäviä elinkeinoelämän, työllisyyden ja maaseudun kehittämisen alalta, mutta myös luonnonsuojeluprojekteja ja biologisen monimuotoisuuden edistämistä. Asukkaiden ja yritysten on hyvä tietää, että viranomaisten nimet muuttuvat vuodenvaihteesta ja että uudet verkkopalvelut hakemuksia ja ilmoituksia varten avataan vuoden lopussa.

Kunnan ympäristönsuojelutyö ei muutu uudistuksen myötä.

Anna Snellman

Marie, Stina och Johanna med sina fina Larsmotröjor.

Larsmo har fått sin egen tröja

När Stina Björkström läste en artikel i dagspressen om den nya Purmotröjan väcktes en idé: "Kanske kan vi också inspirera någon annan by?" stod det i artikeln. Och så blev det – Larsmo har nu sin alldeles egna tröja.

Stina började fråga runt, först bland arbetskamrater och bekanta utan att någon riktigt nappade på idén. Då vände hon sig till sina döttrar, och där föddes starten på Larsmotröjan. Projektet blev snabbt ett riktigt familjeprojekt när också maken involverades.

Döttrarna Johanna, Mikaela och Marie tog sig an uppgiften med entusiasm. Johanna, som numera bor i Esse, började sticka under coronatiden och har blivit en flitig sticker-ska. Mikaela, bosatt i Kiruna, har via Facetime hjälpt till och ritat en del av

mönstret. Marie, som bor kvar i Larsmo, har stickat sedan tonåren, även om det blir lite mindre nu med småbarn. Även Stinas man Tommy har haft en viktig roll – han har räknat ut mönstret, anpassat storlekar och kommit med idéer till designen. Stina själv säger att hennes stickande har gått i perioder, men nu på senare tid stickar hon gärna, och helst lite mera utmanade projekt.

Redan från början visste Stina att Larsmobåten och vågorna skulle vara med, sedan har familjen tillsammans funderat på vad som ska finnas med. Nu hittar man sju broars väg med de sju broarna, en svan som bildar ett hjärta för den lyckliga kommunen, kaveldun som växer vid vatten och oket avslutas med en rad "kutul" som symbol för larsmoborna.

Redan i ett tidigt skede ville de få med Graftonmonumentet, men det

lyckades inte. Men, när mönstret stickades fram så var Graftonmonumentet där i alla fall. Så, det var meningen det skulle finnas med i mönstret.

Larsmotröjan beskrivs som lättskickad, och stickas nerifrån upp. De har stickat i 7 Bröder och i Drops merino extra fine, men den som sticker väljer själv garnet. Mönstret kommer att delas kostnadsfritt – ett sätt att sprida stickglädje.

Ännu återstår lite arbete med att få allt nedskrivet så att det blir komplett, men det finns redan några färdiga tröjor. Mönstret kommer att hittas på Larsmo kommuns webbsida. Med tanke på att idén föddes för bara en månad sedan, så har det verkligen gått snabbt! Ett bevis på att kreativitet och samarbete kan skapa något riktigt fint på kort tid.

Annette Kortell-Svenfors

Luodolla on nyt oma villapaita

Kun Stina Björkström luki sanomalehdestä artikkelin uudesta Purmon villapaidasta, heräsi ajatus: "Ehkä mekin voimme inspiroida muita kyliä?" Ja niinhän siinä kävi – Luodolla on nyt aivan oma villapaita.

Stina alkoi kysellä ensin työtovereilta ja tuttavilta, mutta kukaan ei oikein innostunut ideasta. Silloin hän kääntyi tyttäriensä puoleen, ja siitä sai alkunsa Luodon villapaita. Projektista muuttui nopeasti koko perheen yhteiseksi, kun myös aviomies tuli mukaan.

Tytöt Johanna, Mikaela ja Marie tarttuivat tehtävään innolla. Johanna, joka nykyään asuu Ähtävällä, aloitti neulomisen koronapandemian aikana ja on sittemmin ahkera neuloja. Mikaela, joka asuu Kiirunassa, on auttanut Facetimen kautta ja piirtänyt osan kuviosta. Marie, joka asuu edelleen Luodossa, on neulonut teini-iästä lähtien, vaikka nyt pienten lasten kanssa aikaa on vähemmän. Myös Stinan mies Tommy on ollut tärkeässä roolissa – hän on laskenut kuvion, sovittanut koot ja tuonut ideoita suunnitteluun. Stina itse sanoo, että hänen neulomisensa on kulkenut kausittain, mutta viime aikoina hän neuloo mielellään, ja erityisesti hieman haastavampia projekteja.

Jo alusta asti Stina tiesi, että Luodon vene ja aallot kuuluvat mukaan. Sen jälkeen perhe yhdessä pohti, mitä muuta pitäisi olla mukana. Nyt paidasta löytyy seitsemän sillan tie siltoineen, joutsen, joka muodostaa sydämen onnelliselle kunnalle, järviruokoja veden äärellä ja kaarrokkeen lopussa rivi muikkuja symboloimassa luotolaisia.

Jo varhaisessa vaiheessa he halusivat mukaan myös Grafton-monumentin, mutta se ei ensin onnistunut. Kun kuviota kuitenkin neulottiin, Grafton-monumentti ilmestyi siihen kuin itsestään. Se oli siis tarkoitettu olemaan mukana.

Luodon villapaita kuvataan helpoksi, ja se neulotaan alhaalta ylöspäin. He ovat käyttäneet lankoja 7 Veljestä ja Drops merino extra fine, mutta jokainen voi valita langan itse. Malli jaetaan maksutta – näin edistämme neulomisen iloa.

Työtä riittää vielä jonkin verran, jotta kaikki saadaan kirjattua valmiiksi, mutta jo nyt on olemassa muutamia valmiita puseroita. Malli löytyy myöhemmin Luodon kunnan verkkosivuilta. Kun ottaa huomioon, että idea syntyi vasta kuukausi sitten, on edistymisen ollut todella nopeaa! Se on todiste siitä, että luovuus ja yhteistyö voivat synnyttää jotain todella kaunista lyhyessä ajassa.

Annette Kortell-Svenfors

Höstfest för seniorer

Fredagen den 31.10 var det fest i församlingshemmet då 134 seniorer var samlade vid de fint dukade borden. Det var många glada och tacksamma seniorer som fick avnjuta den goda lunchen, som Larsmo kommun bjöd på. På menyn stod nötkött, potatisgratäng och salladsbord samt pannacotta och kaffe till efterrätt.

Gästerna fick ta del av Adele Fager-

holms danssuppvisning till irländsk musik, som Adele själv gjort koreografin till. Församlingen hade två volontärer från S:t Clara kyrkan i Stockholm som medverkade med sång. Kyrkoherde Jukka Hildén avslutade festen med andakt. Höstfesten var ett samarbete mellan Larsmo kommun och Larsmo församling.

Carina Lassila

134st seniorer samlade till höstfest fredagen den 31.10.

Daniela Grankulla håller just nu på mycket med handstickning. Här håller hon upp en handstickad filt i garnet Alize Puffy More.

Daniela har öppnat ett hobbyrum i Holm centrum

Tycker du om att hand-
arbeta, umgås med
andra likasinnade
och samtidigt njuta
av en god kopp kaffe så finns
det nu ett mysigt handarbets-
café/hobbyrum i centrum av
Holm.

I Daniela Grankullas hobby-
rum kan man träffas och de-
la sina hobbyer, inspireras,
handla material och dricka
kaffe förstås.

Jag har haft en lokal i Näs i
två års tid, men kände nu att
tiden var mogen att flytta till
en mera central plats i kom-
munen. Jag tycker att vi be-
höver ha en mötesplats här,
säger Daniela när hon blickar
ut genom fönstret mot torget.

Under tiden vi sitter och
pratar i lokalen promenerar
det mycket folk förbi som ki-
kar in med nyfikna blickar.

Tröskeln ska vara låg att
komma in hit och handarbeta,
jag finns här på plats för att
kunna hjälpa och ge stickråd

om någon så önskar, berättar
Daniela.

Nybörjare är också välkom-
na. Och man är välkommen in
också för att dricka en kopp
kaffe. Det kommer även att fin-
nas "take-away" kaffe här, be-
rättar Daniela.

Daniela har fått sitt intresse
för handarbete av sin farmor
och mormor. Och ända sedan
liten flicka har hon drömt om
att ha ett eget handarbetscafé.

Jag får min inspiration
från bland annat tidning-
ar och böcker och av andra
människor, jag tycker om att
se vad andra har för stickpro-
jekt på gång.

Daniela kommer att hålla öp-
pet två kvällar i veckan som ti-
digare. Men hennes dröm i
framtiden är att kunna ägna
sig åt sin hobby på heltid.

För mig är handarbete av-
koppling och ett sätt att var-
va ner efter en hektisk dag på
jobbet, förklarar Daniela.

Jag stickar vad jag hinner

och orkar med, ibland blir det
kanske bara fem minuter el-
ler ibland trettio minuter eller
mera.

I Danielas hobbyrum kan
man också handla garn, olika
sorters pysselmaterial, pre-
sentpapper och klistermär-
ken.

Daniela Grankulla öppnar
dörrarna till sitt nya hobby-
rum i Videbo den 17.12.2025.
Då är också kaffepannan varm
hela dagen.

Man kan följa Daniela på
Instagram och Facebook. Där
uppdaterar hon om avvikande
öppettider, nyheter och eve-
nemang.

Nina Forss Hästbacka

Faktaruta om Daniela Grankulla:

Ålder: 32 år

Bor: I Jakobstad för till-
fället, hemma från Risö-
häll.

Intressen: Handarbe-
te, håller just nu mycket
på med hand- och fing-
erstickning och virk-
ning. Till andra intressen
hör också att brygga och
dricka gott iskaffe.

Yrke: Bokförfattare, arbe-
tar idag också som för-
säljare.

**Favoritfika till stick-
ning:** Kaffe och choklad.

**Favoritplats i kommu-
nen:** Vid havet.

Hälsning från Folkhälsan i Larsmo

Hösten har gått snabbt och Folkhälsan i Larsmo börjar sät-
ta punkt för en aktiv sommar och höst. Här kommer en
kort summering av vad vi har haft på gång.

Att alla ska kunna simma är något Folkhälsan i Lars-
mo tycker är viktigt och vill satsa på. Sommarsimskolorna är den
största verksamheten inom föreningen och även detta år locka-
des många simglada barn med. Totalt ordnades 14 simskolegrup-
per på fem olika stränder inom Larsmo kommun. Sammanlagt del-
tog omkring 300 barn och många fina sim- och vattenprestatio-
ner uppmärksammades.

Vattengymnastiken sparkade i gång i september vid Östanlids
bassäng i Jakobstad. Träningsformen är omtyckt och varje vecka
har våra duktiga ledare coachat och vattentränat ivriga deltaga-
re. Två grupper hålls under både höst- och vårterminen i Folkhäl-
san Larsmos regi.

Utis-klubben har varit en populär klubb som samlat kring 40
äventyrslystna 10-12-åringar. Denna höst ordnades klubben i Näs.
Vid sex tillfällen har barnen tillsammans med en erfaren ledare fått
utforska natur och miljö genom lek och äventyr.

Under hösten ordnades även föräldrabarngymnastik i Holm sko-
la. Gymnastiken har riktats till barn i åldern 3-6 år tillsammans med
en förälder. Vi har tränat på barnens motoriska färdigheter och
lekt tillsammans enligt barnens önskemål. Gymnastiken har varit
populär och fyllt två grupper. En ny omgång föräldrabarngymnas-
tik startar i januari 2026. Mer info om grupper och när anmälan
startar finns i våra sociala mediekkanaler. Nya deltagare har förtur.

Gågrupperna har fortsatt promenera tillsammans under hös-
ten. Gemensamma promenader är ett enkelt sätt att kombinera
motion och social gemenskap. Det finns aktiva gågrupper på fle-
ra håll i kommunen. På våren brukar Folkhälsan ordna en gemen-
sam gågruppsavslutning för alla som varit med. Ta gärna kontakt
om du önskar få kontaktuppgifter till någon av de aktiva gågrup-
perna. Vill du själv starta upp en helt ny gågrupp, barnvagnsgrupp
eller annan typ av motionsgrupp, kan du också höra av dig så kan
lokalföreningen vara med och stödja aktiviteten.

Rörelseglädje bland äldre är en återkommande verksamhet via
vår lokalförening. Varje vecka får boende på Sandlunden och Ro-
slunden besök av Folkhälsans rörelsecoacher. Med hjälp av mu-
sik, sång och enkla rörelser aktiveras både sinnen och motorik och
man deltar enligt sina egna förutsättningar. Ofta varvas rörelseak-
tiviteter med högläsning och diskussioner. Intressanta teman
för seniorerna har varit hembygdshistoria och dialekt.

I oktober ordnade huvudföreningen Folkhälsan sin motionskam-
panj Hälsostegen, där man samlade promenadsteg och kunde vin-
na fina priser. Kampanjens huvudsakliga målsättning var att mot-
verka stillasittande och uppmuntra till vardagsmotion. Förutom in-
dividuell målsättning tävlade lokalföreningarna mot varandra.
Från Larsmo deltog ca 30 Folkhälsan-medlemmar och tillsammans
samlade de nästan åtta miljoner steg. Bra jobbat!

Folkhälsan i Larsmo riktar nu blicken mot nästa år. Föreningen
strävar efter att ordna och inspirera till hälsofrämjande aktiviteter
för olika åldrar. Vad vi har på gång marknadsförs i första hand via
sociala medier och ibland via skolornas Wilma, via föreningsspal-
ten i ÖT eller via offentliga anslagstavlor i kommunen.

Om du har idéer på annat som kunde ordnas här i kommunen
får du gärna höra av dig. Gå även gärna in på huvudföreningens
webbplats för inspirerande artiklar, forskning, kurser, webbina-
rier och nedladdningsbart material som på olika sätt rör hälsa och
välmående.

En riktigt god jul tillönskas er alla!

Styrelsen för Folkhälsan Larsmo

Facebook: Folkhälsan Larsmo

Instagram: folkhalsanilarsmo

www.folkhalsan.fi/larsmo

e-post: folkhalsanilarsmo@gmail.com

JRT Bygg bygger stora industrihallar såväl som rad- och parhus

Vårt boende går till färre kvadratmeter av ekonomiska skäl just nu. Gärna ska det vara naturnära också. Det är Tommy Tupelis erfarenhet efter nästan 20 år i branschen, varav tio som företagare i JRT Bygg.

Tre parhus är på väg att färdigställas på Arenagränd 8 i Holm. Byggstarten skedde i höst och redan i januari är det meningen att den första lägenheten ska vara helt klar. Samtidigt kör man då igång med skede två på tomten, att bygga tre likadana parhus till.

Tidigare har JRT Bygg Ab bland annat byggt radhus i början av Arenagränd och även i andra delar av Larsmo.

– Läget är ypperligt, nära naturen med gångavstånd till affär, dagis, lågstadium, högstadium och hälsovårdstjänster, säger Tommy Tupeli, VD för JRT Bygg Ab.

Att fem av de sex kommande lägenheterna såldes nästan direkt ser han som ett tydligt tecken på att bostadsmarknaden är på väg att vakna till liv igen.

– I tider då många pratar om osäkerhet och stramare lånevillkor är det här ett starkt bevis på att rätt objekt fortfarande lockar köpare snabbt. Det känns som att vinden håller på att vända – intresset är tillbaka och köparna vågar börja göra sina drag, säger Tupeli.

Passar alla åldrar

Trevligt tycker Tupeli också att det är att de som flyttar in i de nya bostäderna är i olika åldrar. Det var också det som var meningen med parhusen. Det kan bli unga pars första bostad så-

De nya radhusen har orörd natur nästan genast utanför dörren, visar Tommy Tupeli, VD för JRT Bygg Ab.

väl som äldre som vill byta en större bostad mot ett mindre – och allt där emellan.

– Bostaden är 87 kvadratmeter och har två sovrum, men om man vill kan man bygga 38 kvadratmeter till på vinden.

Fyra av de kommande ägarerna till lägenheterna har velat ha vindsvåning. Till och med en till toalett har önskats på andra våningen.

– Vi erbjuder en standardmodell, men den som vill får vara med och påverka och ändra i inredningen.

Behövde själva lagerhall

Företaget bygger främst rad- och parhus, men de står även till tjänst om någon vill bygga eget eller renovera. Att bygga i trä känns självklart när det gäller rad- och parhus. För cir-

ka fem år sedan när företaget själva behövde en lagerhall kom de på att de kan bygga industrihallar också och sälja. I dag har de byggt fem hallar varav fyra varit på 900 kvadratmeter. Hallarna har byggts med sandwich-plåtelement.

– Ett av de senaste hallprojektet är på Alholmen, 1 500 kvadratmeter.

För tre år sedan var samma personer som finns bakom JRT Bygg Ab med och grundade Walltec. Träelement intresserade och de hittade en ålänning, Kristian Andersson, med lång erfarenhet av elementbygge som gjorde att elementfabriken blev ett faktum. På Kopparvägen i Larsmo uppfylls nu husdrömmar i husfabriken. I mitten på november anställdes dessutom en planerare på Walltec som ska hjälpa kunder med deras husplanering. Walltec och JRT Bygg har ett nära samarbete, men där Walltec har som mål att så småningom nå ut i hela Norden, satsar JRT Bygg på byggprojekt i Larsmo med omnejd.

Öppna kök fortgår

Tupeli tycker att det verkar som att traditionella kök i ett eget skilt rum där man kan stänga dörren alltmer börjar tillhöra det förflutna. Öppna lösningar mellan till exempel kök och vardagsrum har blivit allt vanligare.

– Många vill ha öppen lösning,

men ibland i vinkel så att kökskåpen inte syns när man sitter i vardagsrummet. Tycke och smak varierar, liksom behov. För någon räcker det med tak över huvudet – tak som inte läcker! – medan en annan in på detaljnivå vill planera sitt hems inredning. Överlag verkar det som att drömhushens storlek minskat från 160-180 kvadratmeter till 130-140 under de senaste tre åren. Detta åtminstone delvis av ekonomiska skäl. Tomten och gräsmattan behöver heller inte vara stora, men att det är naturnära uppskattas av flera.

Harriet Jossfolk-Furu

JRT Bygg Ab

- Grundat 2014 av Tommy Tupeli och hans kusiner Robert och Jonas Olsen. 2018 kom även Staffan Åkerlund med i företaget.
- I dag arbetar Jonas Olsen för Walltec, som är det andra företaget som JRT Bygg's ägare grundade.
- Har tio anställda plus inhyrd personal.
- Omsättning: cirka 3 miljoner euro
- Koncentrerar sig främst kring byggande och renovering i Larsmoområdet med omnejd. Har hittills byggt 47 lägenheter i Larsmo och 5 industrihallar.

Bosundelever sprider julstämning vid "Jul i gemenskap"

Under många år har elever från Bosund skola uppträtt på "Jul i gemenskap" som arrangeras av Larsmo församling. "Jul i gemenskap" ordnas för kommunens pensionärer med fest i församlingshemmet. Det är en stämningsfull tillställning som verkligen sprider julglädje bland festdeltagarna men också bland de elever som deltar.

Intresset att delta i kören har varit stort och eleverna som uppträder med körsång har övat in sin repertoar efter skoltid. Innan uppträdandet bjöds eleverna på saft och tilltugg, vilket uppskattades stort. De äldre uppskattar elevernas medverkan och eleverna känner glädje över att få vara en del av gemenskapen mellan generationerna.

Karin Kronholm med kollegor

JRT Bygg rakentaa suuria teollisuushalleja sekä rivi- ja paritaloja

Asumisemme suuntautuu nyt taloudellisista syistä pienempiin neliöihin. Luonnonläheisyys on myös toivottavaa. Tämä on Tommy Tupelin kokemus lähes 20 vuoden ajalta alalla, joista kymmenen yrittäjänä JRT Byggissä.

Kolme paritaloa on valmistumassa Areenakuja 8:ssa Holmissa. Rakentaminen käynnistyi syksyllä ja jo tammikuussa on tarkoitus, että ensimmäinen asunto on täysin valmis. Samalla käynnistyy tontilla toinen vaihe, jossa rakennetaan kolme samanlaista paritaloa lisää.

Aiemmin JRT Bygg Oy on muun muassa rakentanut rivitaloja Areenakujan alkupäähän sekä muille alueille Luodossa.

– Sijainti on erinomainen, lähellä luontoa ja kävelyetäisyydellä kaupasta, päiväkodista, alakoulusta, yläkoulusta ja terveyspalveluista, sanoo Tommy Tupeli, JRT Bygg Oy:n toimitusjohtaja.

Se, että viisi kuudesta tulevasta asunnosta myytiin lähes heti, nähdään selvänä merkinä siitä, että asuntomarkkinat ovat heräämässä jälleen eloon.

Maku ja mieltymykset vaihtelevat, samoin tarpeet.

– Aikoina, jolloin moni puhuu epävarmuudesta ja tiukemmista lainaehdoista, tämä on vahva todiste siitä, että oikea kohde houkuttelee edelleen ostajia nopeasti. Tuntuu siltä, että tuuli on kääntymässä – kiinnostus on palannut ja ostajat uskaltavat alkaa tehdä siirtojaan, sanoo Tupeli.

Kaikille ikäryhmille sopivaa asumista

Tupelin mielestä on myös mukavaa, että uusiin asuntoihin muuttavat eri-ikäiset ihmiset. Juuri se olikin paritalojen tarkoitus. Niistä voi tulla nuorten parien ensimmäinen koti yhtä hyvin kuin vanhempien, jotka haluavat vaihtaa suuremman asunnon pienempään – ja kaikkea siltä väliltä.

– Asunto on 87 neliömetriä ja siinä on kaksi makuuhuonetta, mutta halutessaan voi rakentaa 38 neliömetriä lisää ulkolle.

Neljä tulevasta asunnon omistajista on halunnut ulla-

Uusilla rivitaloilla on koske-
maton luonto lähes heti ul-
ko-oven edessä, kertoo Tom-
my Tupeli, JRT Bygg Oy:n toi-
mitusjohtaja.

kokeroksen. Jopa toinen wc on toivottu yläkertaan. –

– Tarjoamme vakiomallin, mutta halutessaan asiakas saa olla mukana vaikuttamassa ja muuttamassa sisustusta.

Tarvitsivat itse varastohallin

Yritys rakentaa pääasiassa rivi- ja paritaloja, mutta he auttavat myös, jos joku haluaa rakentaa oman talon tai remontoida. Puurakentaminen tuntuu itsestään selvältä rivi- ja paritaloissa. Noin viisi vuotta sitten, kun yritys itse tarvitsi varastohallin, he keksivät, että voivat rakentaa myös teollisuushalleja ja myydä niitä. He ovat rakentaneet viisi hallia, joista neljä on ollut 900 neliömetrin kokoisia. Hallit on rakennettu sandwich-peltilementeistä.

– Yksi viimeisimmistä halliprojekteista on Alholmassa, 1 500 neliömetriä.

Kolme vuotta sitten samat henkilöt JRT Bygg Oy:n takana olivat mukana perustamassa Walltecia. Puuelementit kiinnostivat, ja he löysivät ahvenanmaalaisen Kristian Anderssonin, jolla oli pitkä kokemus elementtirakentamisesta. Näin elementtitehdas sai alkunsa. Luodon Kuparitiellä toteutuvat nyt taloukset talotehtaassa. Marraskuun puolivälissä Walltec palkkasi lisäksi suunnittelijan, joka auttaa asiakkaita heidän talosuunnittelussaan. Walltec ja JRT Bygg tekevät tiivistä yhteistyötä, mutta siinä missä Walltecin tavoitteena on ajan myötä laajentua koko Pohjolaan,

JRT Bygg keskittyy rakennusprojekteihin Luodossa ja sen lähialueilla.

Avokeittiöiden suosio jatkuu

Tupelin mielestä näyttää siltä, että perinteiset keittiöt omassa erillisessä huoneessa, jossa oven voi sulkea, alkavat yhä enemmän kuulua menneisyyteen. Avoimet ratkaisut esimerkiksi keittiön ja olohuoneen välillä ovat yleistyneet.

– Monet haluavat avoimen ratkaisun, mutta joskus kullmassa niin, että keittiökaapit eivät näy, kun istuu olohuoneessa. Maku ja mieltymykset vaihtelevat, samoin tarpeet. Jollekin riittää katto pään päällä – katto, joka ei vuoda! – kun taas toinen haluaa suunnitella kotinsa sisustuksen yksityiskohtia myöten.

Yleisesti näyttää siltä, että unelmakotien koko on pienentynyt 160–180 neliömetristä 130–140 neliömetriin viimeisen kolmen vuoden aikana. Tämä ainakin osittain taloudellisista syistä. Tontin ja nurmikon ei myöskään tarvitse olla suuria, mutta luonnonläheisyyttä arvostetaan yhä enemmän.

Harriet Jossfolk-Furu

JRT Bygg Oy

- Perustettu vuonna 2014 Tommy Tupelin sekä hänen serkkujensa Robertin ja Jonas Olsenin toimesta.
- Vuonna 2018 myös Staffan Åkerlund liittyi yritykseen. Nykyään Jonas Olsen työskentelee Walltecissa, joka on toinen JRT Byggin omistajien perustama yritys.
- Yrityksellä on kymmenen työntekijää sekä vuokrattua lisähenkilöstöä.
- Liikevaihto: noin 3 miljoonaa euroa.
- Keskittyy pääasiassa rakentamiseen ja remontointiin Luodon alueella ja sen lähiseuduilla.
- On tähän mennessä rakentanut 47 asuntoa Luodossa sekä 5 teollisuushallia.

Larsmo kommun informerar digitalt

Larsmo kommuns webbsida (www.larsmo.fi) och sociala medier (Instagram och Facebook) har blivit viktiga kanaler för att nå invånare snabbt och effektivt. Genom dessa plattformar sprids aktuell information om allt från kommunala beslut till vardagliga händelser som påverkar livet i Larsmo.

På kommunens webbsida hittar man bland annat nyheter om byggprojekt, information om skolor och daghem, kontaktpuppgifter till kommunens personal samt protokoll från kommunstyrelsens och fullmäktige. Sociala medier används för att sprida snabba uppdateringar, påminnelser om evenemang, driftstörningar eller vägarbeten samt för att lyfta fram lokala initiativ och händelser.

Genom att följa Larsmo kommun digitalt håller du dig uppdaterad – oavsett om det gäller en ny cykelväg, aktuella evenemang eller förändringar i avfallshantering. Det är ett enkelt sätt att vara delaktig i kommunens utveckling och vardag.

Maria Peltomaa

Luodon kunta tiedottaa digitaalisesti

Luodon kunnan verkkosivut (www.larsmo.fi) ja sosiaalisen median kanavat (Instagram ja Facebook) ovat muodostuneet tärkeiksi viestintävälineiksi, joiden avulla kuntalaiset tavoitetaan nopeasti ja tehokkaasti. Näiden alustojen kautta jaetaan ajankohtaista tietoa niin kunnallisista päätöksistä kuin arjen tapahtumista, jotka vaikuttavat elämään Luodossa.

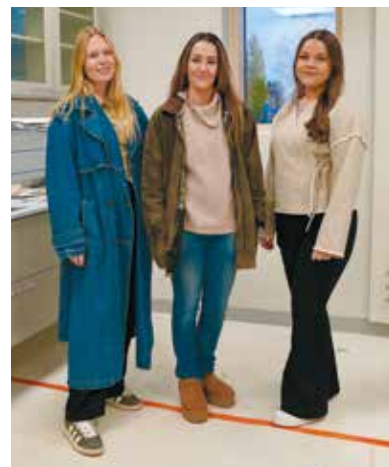
Kunnan verkkosivuilta löytyy muun muassa uutisia rakennushankkeista, tietoa kouluista ja päiväkodeista, viranhaltijoiden yhteystiedot sekä kunnanhallituksen ja -valtuuston pöytäkirjat. Sosiaalista mediaa hyödynnetään nopeiden tiedotteiden, tapahtumamuistutusten, käyttökatkojen tai tietöiden ilmoittamiseen sekä paikallisten aloitteiden ja tapahtumien esiin tuomiseen.

Seuraamalla Luodon kuntaa digitaalisesti pysyt ajan tasalla – oli kyseessä sitten uusi pyörätie, ajankohtaiset tapahtumat tai muutokset jätehuollossa. Se on helppo tapa olla mukana kunnan kehityksessä ja arjessa.

Maria Peltomaa

Personalen inom hälsoinspektion och tillsyn samt administration flyttar från Ekovägen i Jakobstad till Hallmansgatan i Bennäs. Runt köksbordet står Elin Björk, Anton Pulkkis, Malin Öst, Mia Hautala, Anne Rönnskog, Annika Porthin-Anttila, Sofie Sundqvist, Maria Lassus-Jensen, Malena Flink, Marjatta Palmroth och Jonathan Storskrubb.

Veterinärerna behöver inte längre operera i vanliga mottagningsrum, utan har tillgång till en separat operationssal. Från vänster Ida Vikars, Anni Malinen och Lydia Nordlund.

All kommunal veterinärvård i ett hus

Miljöhälsan Kallan har flyttat in i nya verksamhetsutrymmen i Bennäs. Nu jobbar veterinärer, hälsoinspektörer, provtagare och all administrativ personal under ett och samma tak.

Hela personalen gläds åt att få jobba i fräscha, rymliga och ändamålsenliga lokaler där alla har ett arbetsrum, där det finns plats för både gemensamma möten och kundmöten, och möjlighet att spåna idéer med kollegor utan att behöva ringa. Det är bara att kika in i rummet intill.

Störst är förändringen för kommunalveterinärerna. De var tidigare utspridda i mindre mottagningar på tre adresser i medlemskommunerna.

Nu koncentreras all kommunal smådjursmottagning till Bennäs. Veterinärmottagningen finns i husets bottenvåning, och består bland annat av tre mottagningsrum, en operationssal och ett röntgenrum. På andra våningen finns en bostad, där den jourhavande veterinären kan övernatta.

Väntrummet är så pass stort att det går att skilja på hundar och katter som väntar på sin tur.

– Katter blir lätt stressade av hundar, säger veterinären Anni Malinen.

Susanne Granbäck och Mo-

nica Lillqvist flyttar bara över gatan från den tidigare mottagningen i Landsbygdens hus i Bennäs. Duon sköter främst produktionsdjur och åker "hem" till patienterna ute på gårdarna.

– Det är 20 år sedan jag haft kaffekamrater eller ingått i en större arbetsgemenskap. Så för mig är det en stor sak. Fastän vi har varit två veterinärer i Bennäs har vi sällan hunnit ta en kaffe tillsammans. Jag fram emot att ha folk omkring mig, säger Granbäck.

Hon är också glad över att huset har ett varmt garage med plats för veterinärernas bilar.

– Vi som mest jobbar på fältet åker ut i alla väder. Nu kan vi packa bilarna inomhus. Det blir skönt, säger Granbäck.

Hon har också kämpat för dörren mellan garaget och läkemedelsförrådet.

– Väskan som vi använder dagligen väger cirka 15 kilo. Tack vare dörren kommer vi direkt från förrådet till garaget utan omvägar.

– Det underlättar vår vardag, säger Monica Lillqvist.

I garaget finns stora tvättställ där personalen kan tvätta smutsiga gummistövlar, slangar och övrig skrymmande utrustning, och vid behov desinficera sina bilar både invändigt och utvändigt.

– Det kan till exempel behö-

vas om vi varit på en gård med salmonella, säger Granbäck.

Bakom de tre mottagningsrummen finns en öppen yta som personalen kallar "hjärtat". Det är ett område där veterinärerna kan dra sig tillbaka, skriva patientberättelser eller konsultera varandra.

– Här kan vi också ha uppsikt över uppvakningsburar med djur som har varit sövda, säger Anni Malinen.

Intill hjärtat finns också instrumentvårdsrummet, dit klinikbiträdena Lydia Nordlund och Petrea "Pea" Rudnäs ofta har ärende.

Nu kan vi packa bilarna inomhus.

– Jag tror att jag får ett mer rörligt jobb med fler steg under arbetsdagen, säger Nordlund.

Hon och Rudnäs assisterar veterinärerna och rör sig mellan mottagningsgrummen, labbrummet, operationssal och röntgen.

– Det blir en ny gemenskap, bara positivt. Här kan vi bolla idéer med kollegor, säger Nordlund.

När det gäller kirurgiska ingrepp fortsätter verksamheten som förr med t ex akuta kejsarsnitt och elektiva ingrepp som

kattsteriliseringar.

– Vi ändrar inte verksamheten, men tack vare operationssalen vi kan separera "rena" och "smutsiga" utrymmen. Det blir en kvalitativ höjning på tjänsterna, säger Annika Porthin-Anttila, chef för miljöhälsövården.

På husets andra våning finns kontorsrum och mötesrum för hela personalen. För hälsoinspektörerna, som tidigare jobbade på Ekovägen i Jakobstad, innebär tillgången till mötesrum en kvalitetshöjning. På den förra arbetsplatsen var personalen tvungna att ha möten i små och lyhörda kontorsrum eller i personalens kafferum, vilket inte var optimalt.

– Jag tror att samarbetet mellan oss, som övervakande myndighet, och aktörer blir bättre eftersom vi får mötesrum där man kan ha möten och fortbildningar, säger hälsoinspektören Jonathan Storskrubb.

Det finns också ändamålsenliga utrymmen för provtagning och laborieutrustning, och ett tvätttrum med två stora tvättmaskiner och torktumlare. Både veterinärer och de som jobbar inom livsmedelstillsyn behöver tvätta sina arbetskläder med jämna mellanrum. Också personalens nya omklädningsrum med dusch får tummen upp.

– Nu kan man tänka sig att

cykla till jobbet, säger hygienikerveterinären Malena Flink.

Hälsoinspektören Anne Rönnskog uppskattar de stora tvättmaskinerna, men bedömer att hennes jobb i det stora hela inte ändras så mycket.

– Jag måste kanske planera lite mera så att jag inte behöver köra så mycket fram och tillbaka, säger hon.

Hälsoinspektörerna är vana att jobba i en större arbetsgemenskap, men värdesätter att hela Kallankollegiet samlas på ett ställe.

– Vi känner ju inte veterinärerna som jobbar ute på fältet. Nu blir gemenskapen bättre med alla, säger hälsoinspektören Mia Hautala.

För Ida Vikars, som är ganska nyutexaminerad veterinär, är närheten till kollegor en trygghet.

– Det är så bra att ha kollegor nära som man kan fråga. Andra kommuner kan ta inspiration av det här. Det minskar också stressen att ha hjälp av djurskötare. När man jobbar som ensam kommunalveterinär måste man göra precis allt själv, säger Vikar.

Fotnot: Miljöhälsan Kallan Ympäristöterveys finns på adressen Hallmansgatan 1, 68910 Bennäs.

Text & foto:
Malin Henricson

Kaikki kunnallinen eläinlääkintähuolto yhdessä talossa

Miljöhälsan Kallan Ympäristöterveys on siirtynyt uusiin toimitiloihin Pännäisissä. Eläinlääkärit, terveystarkastajat, näyttöentajat ja muu hallinnollinen henkilöstö työskentelevät nyt saman katon alla.

Koko henkilöstö iloitsee uusista, tilavista ja tarkoituksenmukaisista tiloista, joissa kaikilla on työhuone ja tilaa yhteisille kokouksille ja asiakastapaamisille sekä mahdollisuus ideoida kollegoiden kanssa ilman, että heille tarvitsee soittaa. Nyt voi vain pistäytyä viereisessä huoneessa.

Muutos on suurin kunnan eläinlääkäreille. Aiemmin he työskentelivät kolmella pienemmällä vastaanotolla jäsenkunnissa.

Nyt kunnalliset pieneläinvaastanotot on keskitetty Pännäisiin. Eläinlääkärien vastaanotto sijaitsee talon ensimmäisessä kerroksessa, jossa on muun muassa kolme vastaanottohuonetta, leikkaussali ja röntgenhuone. Toisessa kerroksessa on asunto, jossa päivystävä eläinlääkäri voi yöpyä.

Odotushuone on niin iso, että vuoroaan odottavat koirat ja kissat voi erottaa toisistaan.

– Kissat stressaantuvat helposti koirista, eläinlääkäri Anni Malinen sanoo.

Susanne Granbäck ja Monica Lillqvist muuttavat vain kadun yli Maaseudun talosta, jossa vanha vastaanotto sijaitsi. Kaksikko hoitaa lähinnä tuotantoeläimiä ja ajaa potilaiden luo tiiloille.

– Siitä on 20 vuotta, kun minulla oli viimeksi kahviseuraa tai kun kuuluin isompaan työyhteisöön. Joten minulle tämä on iso asia. Vaikka meitä on ollut kaksi eläinlääkäriä Pännäisissä, olemme harvoin ehtineet kahvitella yhdessä. Odotan sitä, että on ihmisiä ympärillä, Granbäck sanoo.

Hän iloitsee myös siitä, että talossa on lämmin autotalli, jossa on tilaa eläinlääkäreiden autoille.

– Me kentällä eniten työskentelevät menemme ulos säällä kuin säällä. Nyt voimme pakata autot sisällä. Se on hienoa, Granbäck sanoo.

Hän myös vaati ovea autotallin ja lääkevaraston väliin.

– Käytämme päivittäin laukua, joka painaa noin 15 kiloa. Oven ansiosta pääsemme suoraan varastosta autotalliin.

– Se helpottaa arkeamme, Monica Lillqvist sanoo.

Autotallissa on suuret pesualtaat, joissa henkilöstö voi paista likaiset kumisaappaansa, letkut ja muut isot varusteet, ja tarvittaessa he voivat desinfioida autonsa sekä sisältä että ulkoa.

– Se voi olla esimerkiksi tarpeen silloin, kun olemme käyneet tilalla, jossa on salmonellaa, Granbäck sanoo.

Kolmen vastaanottohuoneen takana on avoin tila, jota henkilöstö kutsuu ”sydämeksi”. Sinne eläinlääkärit voivat vetäytyä, ja kirjoittaa siellä potilaskertomuksia tai konsultoida toisiaan.

– Täällä voimme myös valvoa heräämöhäkkeitä, joissa on nukutettuja eläimiä, Anni Malinen sanoo.

Sydämen vieressä on myös välinehuoltotila, jonne klinikka-avustajilla Lydia Nordlundilla ja Petrea ”Pea” Rudnäsillä on usein asiaa.

– Luulen, että tulen liikumaan enemmän työpäivän aikana, kun portaita on enemmän, Nordlund sanoo.

Hän ja Rudnäs avustavat eläinlääkäreitä ja kulkevat vastaanottohuoneiden, laboratorihuoneen, leikkaussalin ja röntgenin välillä.

– Uusi yhteisö on vain positiivinen asia. Täällä voimme pallostella ideoita kollegoiden kanssa, Nordlund sanoo.

Kirurgisten toimenpiteiden osalta toiminta jatkuu entiseen tapaan. Vastaanotolla tehdään esim. kiireellisiä keisarinleikkauksia ja elektiivisiä toimenpiteitä, kuten kissojen sterilointeja.

– Toiminta ei muutu, mutta leikkaussalin ansiosta voimme erotella ”puhtaat” ja ”likaiset” tilat. Palveluiden laatu paranee, ympäristöterveydenhuollon päällikkö Annika Porthin-Anttila sanoo.

Talon toisessa kerroksessa on toimistohuoneita ja kokoushuone koko henkilöstölle. Aiemmin Pietarsaaren Kaikuttiellä työskennelleille terveystarkastajille kokoushuone merkitsee laadunparannusta. Entisellä työpaikalla henkilöstön oli pidettävä kokouksensa pienis-

sä ja huonosti ääntä eristävissä toimistohuoneissa tai henkilöstön kahvihuoneessa, mikä ei ollut optimaalista.

– Uskon, että yhteistyö meidän valvovan viranomaisen ja toimijoiden välillä paranee, koska saamme kokoushuoneen, jossa voimme pitää kokouksia ja täydennyskoulutuksia, terveystarkastaja Jonathan Storskrubb sanoo.

Lisäksi talossa on tarkoitukseenmukaiset tilat näyttöenttoa ja laboratoriovälineitä varten sekä pyykinpesuhuone, jossa on kaksi isoa pesukonetta ja kuivausrumpua. Sekä eläinlääkäreiden että elintarvikevalvonnassa työskentelevien on pestävä työvaatteensa tasaisin väliajoin. Myös henkilöstön uusi pukuhuone suihkuineen saa kiitosta.

– Nyt voi vaikka pyöräillä töihin, hygieenikkoeläinlääkäri Malena Flink sanoo.

Terveystarkastaja Anne Rönnskog arvostaa suuria pesukoneita, mutta hän arvioi, ettei hänen työnsä juurikaan muutu.

– Minun täytyy ehkä suunnitella hieman enemmän, ettei minun tarvitse ajaa niin paljon edestakaisin, hän sanoo.

Terveystarkastajat ovat tottuneet työskentelemään isomassa työyhteisössä, mutta arvostavat sitä, että koko Kallanin henkilöstö on samassa paikassa.

– Emme tunne eläinlääkäreitä, jotka työskentelevät kentällä. Yhteisöstä tulee nyt parempi, kun kaikki ovat mukana, terveystarkastaja Mia Hautala sanoo.

Melko vastikään valmistuneelle eläinlääkäri Ida Vikarsille kollegoiden läheisyys tuo turvaa.

– On hyvä, että lähellä on kollegoita, joilta voi kysyä. Muut kunnat voivat ottaa tästä mallia. Eläintenhoitajien apu vähentää myös stressiä. Yksinäisenä kunnaneläinlääkärinä kaikki täytyy tehdä itse, Vikars sanoo.

Alaviite: Miljöhälsan Kallan Ympäristöterveys sijaitsee osoitteessa Hallmanninkatu 1, 68910 Pännäinen.

Teksti ja kuvat:
Malin Henricson

Från vänster Lisa Rudbacka, Ulf Fagerudd och Susann Sandbacka.

Projekt ”Guldkanten”

I takt med de ökande sparkraven inom välfärdsområdet väcktes tanken hos larsmomarthorna att det är dags att göra en god gärning. Styrelsen sjösatte projekt ”Guldkanten” i maj 2025: en leverans bulla/bröd varje månad till Sandlunden, Roslunden och Ankaret att dela på.

Jakten på sponsorer inleddes och i detta nu har vi 14 företag och föreningar med lokal anknytning som ställer upp som sponsorer för varsin leverans värd ca 100 euro. Fagerudds bageri, som sköter leveranserna, är medsponsor varje månad genom de mycket förmånliga priser som Ulf Fagerudd erbjuder.

De flesta har ju anhöriga eller bekanta på någon av enheterna och för marthorna, som alltid gjort samhällsgärningar, känns det gott att få vara spindeln i nätet. Enhetscheferna Susann Sandbacka och Tina Öhberg vill framföra personalens och klienternas uppskattning för den guldkant och omväxling i vardagen som leveranserna ger.

Projektet startade i maj och fortsätter åtminstone fram till juli 2026, förhoppningsvis längre om sponsorerna ställer upp eller nya hittas. Om detta väcker intresse hos föreningar och företag som ännu inte är med går det bra att kontakta marthaföreningens ordförande Lisa på lrudbacka@gmail.com.

Larsmo Marthaförening r.f.

Jul och nyår i Larsmo församling

Må 15.12 kl. 12 Jul i gemenskap i förs.hemmet, julgröt, program

Sö 21.12 kl. 10 Högmässa, Sjöblom, Smedjebacka, Meyah Thylin

On 24.12 kl. 10 De minstas julandakt, barnledare, Oskar Granholm

On 24.12 kl. 13 Barnens julbön, Sjöblom, unga ledare, Smedjebacka

On 24.12 kl. 15 Julbön, Sjöblom, Smedjebacka, körsång

To 25.12 kl. 08 Julotta, Hildén, Smedjebacka

Fre 26.12 kl. 10 Högmässa, Hildén, Oskar Granholm

To 26.12 kl. 14 Nattvard vid Sandlunden, Hildén, Oskar Granholm

To 26.12 kl. 15 Andakt vid Lövlunden, Hildén, Oskar Granholm

Sö 28.12 kl. 10 Gudstjänst, Sjöblom, Smedjebacka, Hedda Kung

To 01.01 kl. 18 Kvällshögmässa, Sjöblom, Smedjebacka

Lö 03.01 kl. 18.30 Lördagssamling i förs.hemmet

Sö 04.01 kl. 10 Gudstjänst, Max-Olav Lassila, Smedjebacka

Ti 06.01 kl. 10 Högmässa, Sjöblom, Oskar Granholm

Investeringsprojekt i kommunen

Byggandet av lättrafikleden längs Fagnäsvägen påbörjades i september. Arbetet har framskridit väl och följer tidsplanen. Under den kallaste delen av vintern görs ett uppehåll i byggandet, och arbetet återupptas igen till våren. Lättrafikleden beräknas sedan stå klar i augusti.

Holm fritidsgård kommer att renoveras och byggas om för småbarnspedagogikens ändamål, och på detta sätt skapas ytterligare en möjlighet till en avdelning för friluftspedagogik. Vid Cronhjelmsskolan ska inre omändringar genomföras, bland annat renovering av lärarrummet samt nya utrymmen för kurator och skolhälsovård.

Nya gator byggs i Bosund inom Kaptens detaljplaneområde, Kaptensgränden, Dalgränden och Sennaståget, samt inom Murmästar detaljplaneområde, där Albergsgården och Grannasstigen byggs.

Mikael Sundqvist

Kunnan investointihankkeet

Kevyenliikenteenväylän rakentaminen Fagnäsintien varrelle aloitettiin syyskuussa. Työ on edennyt hyvin ja aikataulun mukaisesti. Talven kylmimpänä aikana rakentamisessa pidetään tauko, ja työt jatkuvat jälleen keväällä. Kevyenliikenteenväylän arvioidaan valmistuvan elokuussa.

Holmin monitoimitalo tullaan peruskorjaamaan ja muokkaamaan varhaiskasvatuksen käyttöön, ja näin luodaan lisämahdollisuus ulkona oppimiseen keskittyvälle osastolle. Cronhjelminkoulussa toteutetaan sisäisiä muutostöitä, muun muassa opettajainhuoneen remontti sekä uudet tilat kuraattorille ja kouluterveydenhuollolle.

Bosundissa rakennetaan uusia katuja Kaptensin asemakaava-alueella: Kaptensinkuja, Laaksokuja ja Sennaståget, sekä Murmästarin asemakaava-alueella, jossa rakennetaan Alberginkujaa ja Grannasinpolkua.

Mikael Sundqvist

Aktuellt från planläggningen

Generalplan 2050

En generalplan över hela kommunen med målår på 2050 har påbörjats i och med att en konsult har valts för arbetet. Den nya generalplanen har samma målår som den nya landskapsplanen. Den nya landskapsplanen har godkänts av landskapsfullmäktige 7.4.2025 och trädde i kraft 2.7.2025. Landskapsplanens målsättning är att Österbotten 2050 ska vara en ledande region för hållbar utveckling med bra livsmiljö där invånarna är i centrum och där näringslivet blomstrar.

Ett program för deltagande och bedömning (PDB) har uppgjorts och finns till påseende fram till 20.12.2025 vid kommungården och på kommunens hemsida. Målsättningen är att uppgöra en generalplan med rättsverkningar med mållåret 2050 som ska ligga till grund för kommande markanvändningsplaner och byggande. Områdets framtida struktur och tyngdpunktsområden ska definieras. Områdets lämplighet för olika användningsändamål (t.ex. boende, rekreation, jordbruk, arbetsplatser och trafiklösningar) analyseras i planlägningsarbetet och anvisas enligt rådande förutsättningar.

Under vintern och våren

kommer kommunen att jobba på ett utkast tillsammans med konsulten. Ett utkast till generalplan planeras till hösten 2026 och målsättningen är att generalplanen kan behandlas av fullmäktige våren 2027.

Risöhall delgeneralplan

Samtidigt som arbetet med generalplanen över hela kommunen har startat ordnades ett informationsmöte 30.10 för Risöhall delgeneralplan. Ett utkast på Risöhall delgeneralplan var till påseende fram till 17.11.2025. De anmärkningar och utlåtanden som inkommit kommer att behandlas under vintern och planen är att ett förslag kommer till påseende under våren 2026. Målsättningen är att Risöhall delgeneralplan kan behandlas i kommunfullmäktige i juni 2026.

Revidering på del av Holm detaljplan

En revidering och utvidgning på en del av Holm detaljplan har påbörjats och målsättningen är att ett utkast kommer att läggas ut till påseende i februari 2026. Syftet med planen är att skapa möjligheter till egna hemshusboende i Holm centrum och att planen ska vara klar våren 2026.

Thomas Käldeström

Ajankohtaista kaavoituksesta

Yleiskaava 2050

Koko kuntaa koskevan yleiskaavan laadinta, jonka tavoitevuosi on 2050, on aloitettu konsultin valinnan myötä. Uudella yleiskaavalla on sama tavoitevuosi kuin uudella maakuntakaavalla. Maakuntakaava hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 7.4.2025 ja astui voimaan 2.7.2025. Maakuntakaavan tavoitteena on, että Pohjanmaa 2050 on kestävä kehityksen johtava alue, jossa on hyvä elinympäristö, asukkaat ovat keskiössä ja elinkeinoelämä kukoistaa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on laadittu ja se on nähtävillä 20.12.2025 saakka kunnantalolla sekä kunnan verkkosivuilla. Tavoitteena on laatia oikeusvalitteinen yleiskaava tavoitevuodelle 2050, joka toimii perustana tuleville maankäytösuunnitelmille ja rakentamiselle. Alueen tuleva rakenne ja painopistealueet määritellään. Alueen soveltuvuutta eri käyttötarkoituksiin (esim. asuminen, virkistys, maatalous, työpaikat ja liikennejärjestelyt) analysoidaan kaavoitustyössä ja osoitetaan vallitsevien edellytysten mukaisesti.

Talven ja kevään aikana kunta työskentelee luonnoksen

parissa yhdessä konsultin kanssa. Yleiskaavaluonnos on suunnitteilla syyskuu 2026 ja tavoitteena on, että yleiskaava voidaan käsitellä valtuustossa keväällä 2027.

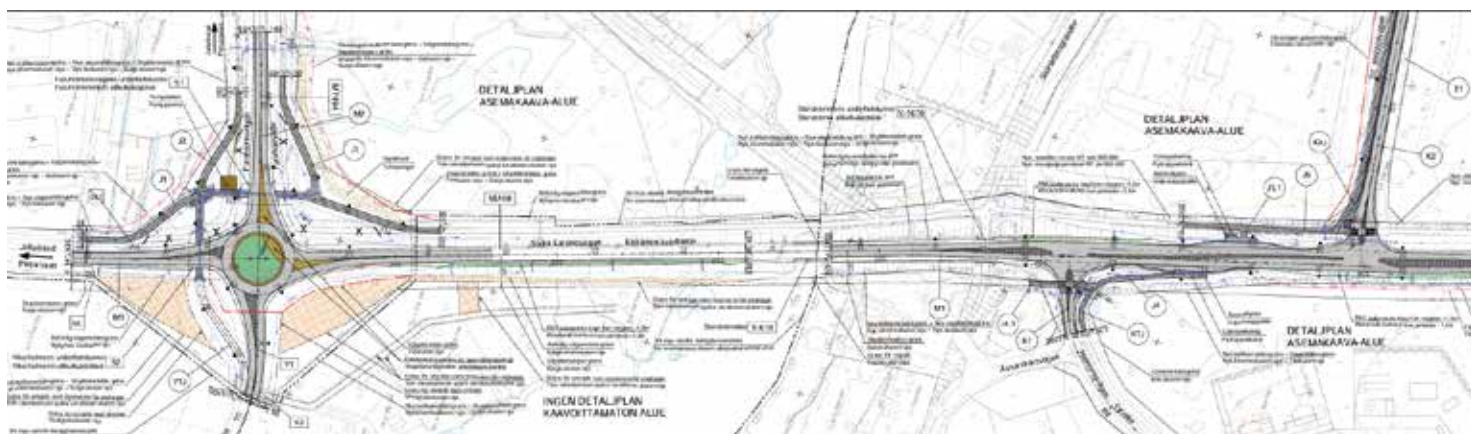
Risöhallin osayleiskaava

Samanaikaisesti kun koko kunnan yleiskaavatyö käynnistyi, järjestettiin 30.10 tiedotustilaisuus Risöhallin osayleiskaavasta. Risöhallin osayleiskaavaluonnos oli nähtävillä 17.11.2025 saakka. Saapuneet huomautukset ja lausunnot käsitellään talven aikana, ja tavoitteena on, että kaavaehdotus asetetaan nähtävälle keväällä 2026. Tavoitteena on, että Risöhallin osayleiskaava voidaan käsitellä kunnanvaltuustossa keväkuussa 2026.

Holmin asemakaavan osittainen tarkistus

Holmin asemakaavan osittainen tarkistus ja laajennus on aloitettu, ja tavoitteena on, että luonnos asetetaan nähtävälle helmikuussa 2026. Kaavan tarkoituksena on luoda mahdollisuuksia omakotiasumiseen Holmin keskustassa, ja kaavan on määrä valmistua keväällä 2026.

Thomas Käldeström

Tryggare korsning – rondell vid Furuholmsvägen planeras

En ny rondell har planerats i korsningen Södra Larmsövägen–Furuholmsvägen som en del av Larsmos trafiksäkerhetsarbete. Rondellen kommer förenkla biltrafiken samt förbättra trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter som skolbarn och cyklister.

Samtidigt har det också planerats två underfarter: en under LV749 mot Vikarholmen och en under Furuholmsvägen.

Vid korsningsområdet Risöhallvägen och Havtornsvägen görs också förbättringsåtgärder för att öka trafiksäkerheten och trafikstyrningen.

Vägplanen och dess detaljer finns nu till påseende fram till 29.12.2025 på: <https://vayliensuunnittelu.fi/sv/s/d38v/nahtavillaolo>

Mattias Thors

Turvallisempi risteys – Furuholmintien kiertoliittymä suunnitteilla

Uusi kiertoliittymä on suunnitteilla Eteläisen Luodontien ja Furuholmintien risteysalueeseen osana Luodon liikenneturvallisuustyötä. Kiertoliittymä helpottaa autoliikennettä sekä parantaa liikenneturvallisuutta suojattomille tienkäyttäjille, kuten koululaisille ja pyöräilijöille.

Samalla on suunniteltu kaksi alikulkua: yksi maantie 749:n alle kohti Vikarholmenia ja toinen Furuholmintien alle.

Risöhallintien ja Tyrnintien risteysalueella toteutetaan myös parannustoimenpiteitä liikenneturvallisuuden ja liikenteen ohjauksen lisäämiseksi.

Yksityiskohtainen tiesuunnitelma on nähtävillä 29.12.2025 asti osoitteessa: <https://vayliensuunnittelu.fi/sv/s/d38v/nahtavillaolo>

Mattias Thors

Livskraftig och lokal kulturverksamhet med Larsmos hembygdsförening

I ett samhälle där talkoandan minskat och framtiden ser oviss ut för många föreningar har Larsmo hembygdsförening lyckats upprätthålla sin livliga verksamhet. På senare tid har föreningen även satsat på nya projekt för både yngre och äldre.

De senaste åren har det ofta skrivits om föreningar som kämpar för sin överlevnad. Många äldre eldsjälar har behövt minska sitt engagemang, och covid-19 satte stora delar av verksamheten på paus. Sedan dess har talkofolket inte riktigt hittat tillbaka i samma utsträckning som före pandemin. Dessutom har det blivit svårt att hitta nya yngre krafter som både orkar och har tid med tal-koarbete.

Trots dessa utmaningar tuffar verksamheten stadigt vidare vid Bjärgas. Larsmo hembygdsförening, som drivit verksamheten där sedan 1980-talet, fortsätter som vanligt att bedriva museiverksamheten under sommaren och ordna de årliga traditionsenliga evenemangen. Exempelvis var årets kutulafton i septem-

Verksamheten tuffar stadigt vidare vid Bjärgas.

Deltagare från Museiklubben tillreder stekt kutul med Bjärgas representant Leif Grankulla.

samarbete mellan hembygdsföreningen i Larsmo samt Nanoq och Skeppsgården i Jakobstad. På de första träffarna fick barnen bland annat lära sig om Larsmo historia, rensa och steka kutul samt måla lådor i allmogestil vid Bjärgas. Kursen fortsätter på våren och kommer ha liknande program med fokus på historia, praktiska färdigheter och pyssel vid nejdens olika museer.

Förutom museiområdet på Bjärgas kommer hembygdsföreningen även ha hand om ett nytt utflyktsmål, nämligen

den nybyggda vaktstugan på Tolvmangrundet. Stugan är en del av Equity-projektet, som uppstod i samband med Finlands hundraårsjubileum. Idén är att informera och berätta om platsen, dess historia och dess relevans under krigen. Detta är en ny sevärdhet som Larsmobor och utomstående besökare kommer få ta del av alla tider på året, med möjlighet till både grillning och spartansk övernattnings. En officiell invigning är fortfarande under planering och flera tillägg kommer göras på våren 2026.

Pärmbilden på nästa års "Aalnacko" 2026, med motiv från Larsmo.

Bjärgas hembygdsgrård och museum i Larsmo.

Annan verksamhet såsom museikatalogisering och samarbete med Larsmos lokalhistoriska arkiv har också fortsatt som tidigare. Nya föremål tas ofta emot och dyker upp i museets samlingar vartefter, vilket betyder att det finns något nytt att se varje år. Även nästa års "Aalnacko" med bilder från Larsmo genom tiderna har blivit tryckt och söker nu nya hem och väggar att hänga på.

Hembygdsföreningen, dess styrelse och talkofolket arbetar aktivt med att bevara Lar-

smos historia och kultur både för framtidens unga och nutidens intresserade genom museiområdet och de årliga evenemangen. Talkoarbetet vid Bjärgas, som är öppet för alla, är en ovärderlig källa till både socialt umgänge över generationsgränserna och allmän meningsfullhet i livet. Att arbeta tillsammans, både med små och stora projekt, skapar en vi-anda som det behövs mera av i dagens samhälle.

Amanda Önberg Dias

Hej!

För att göra betalningsprocessen enklare och säkrare vill vi gärna att ni övergår till e-faktura. Med e-faktura minskar risken att fakturor försvinner i posten, och både utskick och betalning blir smidigare.

Ni kan teckna e-fakturaavtal med er egen bank, antingen genom att kontakta banken direkt eller enkelt via er nätbank. När avtalet är klart meddelar banken oss automatiskt, och vi aktiverar då e-fakturerings hos oss.

Larsmo Vatten & Avlopp

Kontakta oss gärna om ni har frågor eller behöver hjälp!

Vänliga hälsningar,

Maria Blomström

044 4935 441

maria.blomstrom@larsmo.fi

Hei!

Haluamme helpottaa ja varmistaa laskutusprosessia siirtymällä sähköiseen laskutukseen. Sähköisen laskun avulla laskut eivät pääse katoamaan postissa, ja laskujen lähettäminen sekä maksaminen sujuvat vaivattomasti.

Voitte tehdä verkkolaskusopimuksen oman pankkinne kanssa, joko ottamalla yhteyttä pankkiin tai kätevästi oman verkkopankkinne kaut-

ta. Kun sopimus on tehty, pankki ilmoittaa siitä meille automaattisesti, ja aktivoimme verkkolaskutuksen järjestelmässämme.

Ottakaa yhteyttä, jos teillä on kysyttävää tai tarvitsette apua!

Ystävällisin terveisin,

Maria Blomström

044 4935 441

maria.blomstrom@larsmo.fi

FRK Larsmo avdelning

Hungerdagsinsamlingen 2025 gick toppenbra och vi kunde sända rekordsumman 6 358,63 euro till Röda Korsets Katastroffond. Härligt att vi kunde bidra med ett så stort belopp just i år, då behoven är så enorma! Resultatet beror till stor del på de duktiga skolbarn som samlat in i sina byar. Även välgörenhetskonserten i kyrkan under Röda Korset-veckan i maj bidrog till rekordbeloppet. Vi tackar alla insamlare, vi tackar S-Market för att vi får vara där, vi tackar de uppträdande på konserten och vi tackar alla som bidragit på något sätt. Alla bidrag är värdefulla.

Röda Korset i Larsmo avslutar ett livligt verksamhetsår 2025

År 2025 kunde vi sända rekordsumman 6 358,63 euro till Röda Korsets Katastroffond.

och även under 2026 kommer vi att ha en livlig verksamhet. Vi fortsätter våra traditionella verksamheter, som mathjälpen, julhjälpen, Jul i sinnet, stickcafé, Röda Korsets lunchdag och vändagsbjudning på Sandlunden. Språkcaféet sätts tillfälligt på is, i väntan på att Larsmo igen skall kunna ta emot nya flyktingar. Nationella Röda Korset betonar idag Röda Korsets betydelse som en beredskapsorganisation, och det kommer troligen att synas även i Larsmos verksamhet under året.

Anmäl dig gärna till Röda Korsets frivilligregister OMA (http://oma.rodakorset.fi/) om du kan tänka dig att ställa upp som

frivillig på någon av våra verksamheter. Du kan också med-

delar intresse till någon av styrelsemedlemmarna.

Om du hellre blir stödmedlem, och betalar en årlig avgift på 20 euro (10 euro för ungdomar under 29 år), stöder du såväl det nationella Finlands Röda Kors som vår avdelning i Larsmo. I avgiften ingår en prenumeration på tidningen Punainen Risti Röda Korset. Du kan registrera dig som medlem på adressen: rodakorset.fi/medlemskap. Du kan naturligtvis vara både frivillig och betalande medlem samtidigt.

FRK Larsmo avdelnings styrelse, som valdes för verksamhetsåret 2026, består av Carina Kackur, ordförande, Monica Svenfelt, vice ordförande, Monica Rönqvist, sekreterare, Jaana Lindholm, kassör, samt övriga styrelsemedlemmar Eivor Ekstrand, Alma Kozic, Margita Sandström, Agneta Sandvik, Hanna Semska, Tina Öhberg och Amanda Öhberg Dias.

Vår mångåriga styrelsemedlem Else-Brita Jungar blev i samband med höstmötet i november avtackad för sina 55 år (!) i styrelsen, under vilka hon fungerade som ordförande i 41 år! Else-Britas insats för Röda Korset är helt ovärderlig. Vi tackar för denna livsgärning av hela vårt hjärta!

Mera information om vår verksamhet hittar du på vår Facebooksida FRK Larsmo avdelning eller på Instagram frklarsmoavdelning. Från januari har vi även en egen webbsida: avdelningar.rodakorset.fi/avdelningar/larsmo-avdelning.

Hoppas vi ses på något av våra evenemang!

FRK Larsmo avdelning, styrelsen

Hälsningar från pensionärsgympa i Bosund skola

Vi är ett glatt gäng som gympat tillsammans i Bosund skola tisdag eftermiddagar under oktober och november.

Gympan har bestått av uppvärmning och enkla styrkeövningar med hjälp av gummi-band, stolar och hantlar. Sedan lite stretch på det och vi har känt oss nöjda för dagen.

Från och med januari sö-

ker vi en ledare som skulle vilja fortsätta med detta energiska gäng. Ersättning betalas ut från projektet Aktiv livsstil och summan bestäms utifrån erfarenhet, utbildning osv. Hjälpen de första gångerna fås om man önskar. Var i kontakt med Frida Åkerlund 044 7214 407 eller frida.akerlund@larsmo.fi vid intresse.

Pensionärernas friluftsdag vid Bjärgas

Förhållandena var inte de bästa 8.10 då friluftsdagen, som föreningen ordnade i samarbete med kommunen, gick av stapeln. Vädret till trots hade över hundra pensionärer sökt sig till Bjärgas museiområde i det täta duggregnet.

Utomhus kunde man prova på boulespel samt frisbeegolf, som banmästare Jonathan Granholm vid Larsmo Disc Golf Course introducerade oss i. Det visade sig finnas flertalet naturbegåvningar i båda grenarna, trots noll tidigare erfarenhet. Vid grillen kunde man avnjuta korv och umgås. Hembygdsföreningen höll dagen till ära öppna dörrar så intresserade kunde bekanta sig med föremålen. Man kunde också delta i en 10-frågors Bjärgasrunda på området, som samtidigt gav inblick i historien bakom husen och var de ursprungligen stått.

Glada i hågen inlämnade deltagarna sina regnvåta blanket-

ter vid Sandras, för att där fortsätta med eftermiddagskaffe och inomhusprogram. Hos Frida Åkerlund, koordinator för motion och hälsa, fick man testa sin greppstyrka på en handdynamometer och delta i en gissningstävling. Några enkla redskap för inomhusträning av styrka och balans fanns också att testa på. Redskapen hittas till vardags i bibliotekets Sportotek, varifrån man vid intresse kan låna dem.

Sammantaget blev dagen mycket lyckad. Vi har fått till ett välfungerande koncept där samarbetet med kommunen gynnar båda. Bjärgas, med långa traditioner av att ordna evenemang som samlar folk, är ett ställe vi gärna kommer tillbaka till. Vi tackar alla talkojobbare, medarrangörer och naturligtvis alla glada pensionärer som kom. Utan er blir det inget.

Anki Andtbacka
Sekreterare

Jakobstadsregionens sysselsättningstjänster

Sysselsättningstjänsterna, som vid årsskiftet övergick till kommunerna, har fått en lyckad start. Vi betjänar invånarna i Kronoby, Larsmo, Pedersöre och Jakobstad. Under året har vi också erbjudit drop in-tjänster i Nedervetil.

I våras utökades telefonservicen för privatpersoner, och vi betjänar nu våra kunder måndag-fredag kl. 9-12. Lobbytjänsterna betjänar på plats vid Kanalesplanaden 1 i Jakobstad, tisdag-torsdag kl. 9-12 och 13-15. Serviceskulden som i början av året påverkade behandlingstiden för utbetalningen av stöd har framgångsrikt åtgärdats i sin helhet. Det finns inte längre kö i handläggningen av lönesubventioner, startpeng, prövningsbaserade kostnadsersättningar eller andra stöd. Som bäst utarbetas en servicestrategi (2026-2030) för sysselsättningsområdet. I samband med detta har det ordnats hörandetillfällen kommunvis för invånare, företagare och samarbetspartners. Vi kommer ännu att skicka ut enkäter riktade till invånare och

företagare i nejden, för att få in så mycket synpunkter som möjligt inför strategiarbetet. Hela personalen vid Jakobstadsregionens sysselsättningstjänster flyttar under våren 2026 till nyrenoverade utrymmen vid stadshuset. Vid sysselsättningstjänsterna arbetar i dagsläget ca 30 personer.

Integrationstjänsterna organiseras från 1.1.2026 paral-

lellt med sysselsättningstjänsterna under sysselsättnings- och näringslivsdirektören. Målet är att främja invandranas sysselsättning och delaktighet samt att skapa synergieffekter i organiseringen av tjänsterna. Kunderna får således alla tjänster samlade på ett ställe.

Jakobstadsregionens sysselsättningstjänster

Pietarsaaren seudun työllisyyspalvelut

Työllisyyspalveluiden toiminta, joka siirtyi vuodenvaihteessa kuntien vastuulle, on käynnistynyt onnistuneesti. Palvelemme asukkaita Kruunupyyssä, Luodossa, Pedersöressä ja Pietarsaareissa. Vuoden aikana olemme tarjonneet myös drop in -palveluja Alavetelissä.

Keväällä laajensimme henkilöasiakkaiden puhelinpalveluiden aukioloja, ja palvelemme nyt asiakkaitamme maanantaista perjantaihin klo 9-12. Aulapalvelut palvelevat Pietarsaareissa osoitteessa Kanavapuistikko 1, tiistai-torstai klo 9-12 ja 13-15.

Vuoden alussa maksujen kä-

sittelyaikoihin vaikuttanut palveluvelka on saatu onnistuneesti purettua kokonaan. Palkkatuen, starttirahan, harkinnanvaraisten kulukorvausten ja muiden tukien käsittelyssä ei ole enää jonoja.

Parhaillaan laaditaan työllisyysalueen palvelustrategiaa vuosille 2026-2030. Tämän yhteydessä on järjestetty kuntakohtaisia kuulemistilaisuuksia kuntalaisille, yrittäjille ja yhteistyökumppaneille. Lähetämme lisäksi kyselyitä alueen asukkaille ja yrittäjille saadaksemme mahdollisimman paljon näkemyksiä strategiatyön tueksi.

Pietarsaaren seudun työllisyyspalveluiden koko hen-

kilöstö siirtyy keväällä 2026 vastaremontoituihin tiloihin kaupungintalolle. Työllisyyspalveluissa työskentelee tällä hetkellä noin 30 henkilöä.

Kotouttamispalvelut organisoidaan 1.1.2026 alkaen rinnakkain työllisyyspalveluiden kanssa työllisyys- ja elinkeinojohtajan alaisuuteen. Taavoitteena on edistää maahanmuuttajien työllistymistä ja osallisuutta sekä luoda synergieffektejä palveluiden järjestämisessä. Näin asiakkaat saavat kaikki palvelut keskitetyksi yhdestä paikasta.

Pietarsaaren seudun työllisyyspalvelut

VILL DU BLI MEDLEM?

<http://rodakorset.fi/medlemskap>

FÖR AKTUELL INFO, FÖLJ OSS PÅ:

facebook.com/frklarsmo
@frklarsmoavdelning

avdelningar.rodakorset.fi/avdelningar/larsmo-avdelning
frklarsmo@gmail.com

Röda Korset
Larsmo avdelning

**Sysselsättningstjänster
Työllisyyspalvelut**

Näs skolas sexor besökte bokmässan i Helsingfors

För två år sedan blev årskurs 6 i Näs skola antagna till projektet Prata bok på bokmässan i Helsingfors. När vi ansökte igen i våras hade vi inga stora förhoppningar om att få delta även i år. Döm om vår förvåning då vi fick beskedet i maj att även årets sexor skulle få uppleva samma sak.

Prata bok är ett läsprogram som ordnas av Läscentrum och går ut på att skolelever ska läsa en nyutkommen bok, skriven av en finlandssvensk författare. På bokmässan ska eleverna sedan hålla ett boksamtal på scen tillsammans med författaren. Vi fick läsa Eva Frantz bok Sköldpaddson. Efter att vi hade läst boken skulle vi analyse-

ra den och skriva frågor till författaren. Eleverna jobbade fint med projektet för de gillade verkligen boken.

My Strömsnäs, Eli Sundkvist och Tinja Grankulla, tre av eleverna i årskurs 6, fick i uppdrag att representera klassen på bokmässan. En månad innan bokmässan fick de vara på en skolningsdag i Helsingfors. Där fick de lära sig bland annat bokanalys samt hur man samlar information och gör upplägget till ett boksamtal. De fick även coachning i scennärvaro. Resten av eleverna har varit delaktiga i förarbetet med frågorna och fick också närvara i publiken.

Eleverna tyckte att det var

spännande att åka till huvudstaden. Förutom att delta i Prata bok på bokmässan hade vi även bokat in andra programpunkter: Naturhistoriska museet, föreläsning med Peter Östman på Lilla Parlamentet, biblioteket Ode och Mall of Tripla. Eleverna fick även åka spårvagn, äta hotellfrukost och andas in storstadsatmosfären.

Eleverna gjorde ett suveränt framträdande och fick fin respons efteråt. Många erfarenheter rikare ser vi med glädje tillbaka på vår klassresa.

Efter resan skrev eleverna dagbok både på svenska och engelska. Här följer ett utdrag ur en elevs dagbok.

FRAMTIDSTRO – hållbart välmående

Inom småbarnspedagogiken läggs grunden för barnets individuella lärtid och därför är det viktigt att stärka det psykosociala välmåendet med konkreta åtgärder för att stödja framtidstro hos ledare, pedagoger och barn. Detta kommer vi inom småbarnspedagogiken i Larsmo kommun nu prioritera 1.8.2025–31.12.2026 tack vare finansiering från Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne som stöder vårt projekt FRAMTIDSTRO – hållbart välmående.

Alla pedagoger utgör en ytterst viktig byggsten i vår småbarnspedagogik och därför behöver vi främja en hälsosam och välmående arbetsmiljö. Forskning visar idag att medarbetare som trivs är mer produktiva, har färre sjukfrånvarodagar samt bidrar med en arbetsinsats av högre kvalitet. En välmående arbetsplats bidrar även till en framgångsrik arbetsplats där pedagoger ger det lilla barnet en trygg start på lärtiden. Vår slogan inom småbarnspedagogiken är "Där jag är trygg vågar jag växa" och för

att kunna förverkliga det vill vi skapa en hållbar förändring inom småbarnspedagogiken.

Genom projektet FRAMTIDSTRO – hållbart välmående ska vi utveckla och likrikta en socialt hållbar arbets- och lärmiljö med tydliga ledarstrukturer som ökar det psykosociala välbefinnandet hos ledare, pedagoger och barn. Projektet organiseras till en stor del av företaget Hälsa med Anki Mannström. Grundstenen i Hälsa-metoden är individens självmedvetenhet, vilket är nyckeln till hela organisationens utveckling.

Projektet innefattar fortbildning till ledare där vi fokuserar på ledarskapsutveckling och workshopsdelar till personalen där vi har fokus på teamutveckling under 1,5 års tid. Vidare kommer projektet att innehålla pedagogiska träffar, reflektioner och kollegiala samtal samt utvärdering. Allt detta för att vi i Larsmo kommun ska bibehålla en framgångsrik högkvalitativ småbarnspedagogik.

**Johanna Långnabba
och Anette Björkvik**

Our trip to Helsinki

Wednesday

Our train started at 7.43. We were not allowed to use our phones so instead we played card games, talked to each other and read books. We arrived at 11.30 and went directly to Unicafe and had lunch. After we were done eating our fish and potatoes we went to the museum of Natural History. It was very interesting and there were so many animals to look at. We also visited the Oodi library.

After the library we walked to The Finnish Parliament Annex to meet up with Peter Östman. He talked about his job and had

a presentation for us. We had prepared a few questions for him. In the evening we checked in at Hotel Arthur. We had a nice evening in our hotel rooms.

Thursday

We woke up about 7 am and went to have breakfast. Then it was finally time to go to the book fair. We went there by tram. We walked around in the book fair and checked out books and other stuff. Eli, My and Tinja did a great performance on the stage. They interviewed the author Eva Frantz. Finally we went to the

Mall of Tripla. We had hamburgers and shopped a little bit before it was time to take the evening train home. This was a really fun trip and I wish we could do it again.

Prata bok ordnas av Läscentrum i samarbete med Svenska litteratursällskapet. Projektet finansieras av Svenska kulturfonden och Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne.

**Minna Svenfelt och
Susanna Östman
Klasslärare åk 6, Näs skola**

Mera utomhuspedagogik i Risö skola

Då detta skrivs har en grupp sexor precis varit ute och övat på att göra upp eld med tändstål. Varje vecka då det är dags för tillval får de äldsta eleverna på skolan vara ute och lära sig olika färdigheter som till exempel att bygga vindsydd, använda stormkök, säkerhet på is och vatten, veta hur man gör om man tappar bort sig i skogen och planera hemberedskap. Vi tror på att barn och unga behöver öva sig på färdigheter som är till nytta i kris och förgyller livet i fred. Här bör kanske påpekas att en kris kan vara allt från något större som händer i samhället till att man går igenom isen eller tappar bort sig i skogen. Kunskap om klädsel, orientering, vad som är ätbart i naturen och hur man gör upp eld kommer inte av sig själv.

Utomhuspedagogiken är mycket mer än äventyr, samarbetsövningar och att grilla korv.

Att uppleva lite kyla, värme, regn ibland, att ansvara över sina egna saker och få utmanas i en trygg och lekfull miljö är viktiga moment för att börja förstå hur man ska ta hand om sig

Paddling och säkerhet på vatten.

själv. Att veta hur grundbehoven uppfylls är viktiga kunskaper. Det mesta känns bättre med mat i magen, om vi är varma och strumporna är torra. I en tid då det dessutom pratas alltmer om att vara förberedd och att självständigt hantera olika situationer som kan uppstå, är det viktigt att även våra yngre generationer får möjligheten att öva på att ta hand om sig. Kanske kan mera utomhuspedagogik och friluftsliv i skolan vara exakt det våra elever behöver?

Utomhuspedagogiken uppfyller också en annan viktig funktion till den traditionella inläringen på Risö skola. Genom

ett nära samarbete med klassläraren har utomhuspedagogiken blivit en kompletterande inlärmingsmiljö, där syftet är att befästa och stödja det som eleverna lär sig traditionellt inne i klassrummet. Den är alltså inte en ersättning för den traditionella klassrumsundervisningen, utan ett komplement som bygger på autentiska och kreativa upplevelser utomhus. Utomhuspedagogiken kopplas då till läroplanen och ger möjlighet att arbeta ämnesövergripande, men även specifikt med enskilda ämnen som matematik, modersmål och omgivningslära.

Under hösten har olika års-

Eleverna övar på olika sätt att laga vindsydd.

kurser haft matematiklektioner utomhus och jobbat med de olika räknesätten. Det har övats på tiokompisar och hundrakompisar, nöts in multiplikationstabeller och övats på division. Vi har befäst det här med summa, differens, produkt och kvot. Allt i samarbete med klassens egen lärare och som ett stöd till den pågående inläringen som sker i klassrummet i ämnet just då. Material och uppgifter som passar utomhus planeras och skapas utifrån det inlärningsmål och den ålder på elever lektionen har.

Utomhuspedagogiken är alltså så mycket mer än äventyr, samarbetsövningar och

att grilla korv. Den erbjuder en ypperlig inlärmingsmiljö till läroplanens alla kunskapsmål, samtidigt som den kan väcka intresse för och ge viktiga färdigheter som finns till nytta resten av livet. Att involvera och göra barn delaktiga ökar både deras självkänsla och kunskaper och att få variera inläringen på flera olika sätt höjer ofta studiemotivationen. Utomhus finns det dessutom gott om plats och det är högt till tak. Att man lär sig bättre tack vare rörelse och frisk luft, det vet vi sedan innan.

Anki Sandelin

Skogsgänget – en del av Finlandsmodellen i Holm skola

Holm skola verkar en klubb som blivit en riktig succé, nämligen klubben Skogsgänget. Den riktar sig till elever i årskurs 1–2 och är en del av Finlandsmodellen, en nationell satsning som ger barn och unga meningsfulla aktiviteter efter skoldagen.

Skogsgänget är en naturklubb som träffas en gång per vecka i skolans närmiljö. Syftet är att ge barnen en chans att upptäcka skogen, lära sig om naturen och dess hållbarhet och samtidigt stärka gemenskapen. Det som deltagarna uppskattat speciellt mycket är att man varje gång får äta mellanmål i skogen.

Klubben leds av lärarna Ida Morgenstern och Sofie Wärn. Ida har varit med och byggt upp den regionala handlingsplanen för hållbarhet "Gröna stigen"

och är också den som kläckte idén till Skogsgänget för ett par år sedan. Klubben blev direkt en succé och har därefter blivit en naturlig del av Holm skolas friluftspedagogik.

Exempel på aktiviteter:

- Utflykter i Holmstrådet skogar
- Hur man vistas i naturen på ett ansvarsfullt sätt (allmansrätten)
- Praktiska övningar om eld och enkel matlagning utomhus på ett säkert sätt
- Upptäcka spår av djur och följa med årstidsväxlingar
- Kreativa projekt, t.ex. naturkonstfärg från blåbär
- Pyssel med naturmaterial
- Lekar och samarbetsövningar som stärker gemenskapen

Kim Ahlgren

Rekordår för Larsmo Bollklubb

Larsmo Bollklubb har haft ett historiskt år – aldrig förr har föreningen varit så stor. Under säsongen har vi haft hela 363 registrerade juniorer och 42 seniorer. Totalt har 16 juniorlag varit aktiva, varav 5 flicklag och 11 pojklag, samt seniorlag. Dessa lag har letts av 81 tränare och lagledare. Inför nästa säsong ser det ut att öka med åtminstone ett lag till.

Med det ökade antalet spelare har det också blivit ett rekordår i antal matcher och träningar. Under säsongen har ca 550 matcher spelats och lagen har samlats för träning och match ungefär 1500 gånger.

Utmaningar med planresurser

Det stora antalet lag kräver stor tillgång till träningsplaner. Under vinterhalvåret tränar vi i LKI Arena, Esse Elektro-Kraft Arena, Tellushallen samt i kommunens skolor. Tyvärr räcker inte halltiderna till för att möta det faktiska behovet.

På sommaren används konstgräs- och naturgräsplanerna i Holm samt konstgräsplanen i Bosund. Trots att vi maximerar användningen av dessa planer är behovet av ytterligare träningstider stort – särskilt under vardagskvällar då även matchers spelas.

Turneringar och gemenskap

Turneringar är alltid sommarens höjdpunkter. En tradition inom föreningen är deltagandet i **Piteå Summer Games** sista helgen i juni. De senaste åren har tre fullastade bussar åkt i väg – en resa som skapar minnen för livet och stärker gemenskapen i klubben.

Vi deltar också flitigt i lokala turneringar. I **Kokkola Cup** representerades LBK av hela **18 lag**, och vi tog hem medaljer i alla valörer.

Samarbete och utveckling

Föreningen har ett nära samarbete med FF Jaro, där våra juniorer får möjlighet till extraträning. Vi har även infört ett mentorsystem i samarbete med Jaro, där två spelare från vårt representationslag utbildats av Jaros juniorträningschef. Dessa mentorer har besökt alla våra juniorlag under säsongen för att stötta tränarna med tips och råd – något som varit mycket uppskattat.

Framgångar för seniorlagen

Det är inte bara juniorerna som glänser. Inför säsongen 2025 tog vårt representationslag steget upp till division 3, där de gjorde en stark debutsäsong och slutade på fjärde plats. Vårt andra lag spelade i division 5, men avancerar till division 4 inför 2026.

Seniorlagen spelar en viktig roll i föreningen – de fungerar som förebilder för våra yngre spelare, som redan i tidig ålder drömmer om att en dag själva få spela i representationslaget.

Under sommaren har vi även infört bollpojkar och bollflickor vid hemmamatcherna i division 3 – något som juniorerna uppskattat mycket. På sikt hoppas vi kunna införa ett faddersystem, där seniorspelare knyts till juniorlagen.

Vi arbetar för att Larsmo Bollklubb ska vara en förening där alla känner sig trygga och välkomna – stora som små!

Veronika Franzén
juniorkoordinatör
Larsmo Bollklubb

Fotbollsframgångar för Cronhjelmsskolan

Oktober spelades högstadiernas fotbollsfinaler för både pojkarna och flickorna i Vasa. Både pojkarna och flickorna hade tagit sig vidare från sina kvalturneringar tidigare under hösten. Cronhjelmsskolan skör-

dade fina framgångar genom att ta guld i pojkarnas turnering och silver i flickornas turnering. Båda lagen gick förlustfria genom sina turneringar.

Pojkarna vann på bättre målskillnad än tvåan Närpes. Lagen

möttes i sista matchen och ett oavgjort resultat räckte för att ta hem guld för Cronhjelm. Den goda målskillnaden hade kommit genom att Cronhjelm oväntat vunnit Oxhamns skola tidigare under dagen med klara

siffror. Korsholm blev trea i turneringen och Oxhamns skola fyra.

Flickorna hade i sin tur inte målskillnaden på sin sida utan en seger mot Vasa övningskola hade krävts för att ta hem gul-

det, men det blev oavgjort i den matchen och därmed ett silver. De övriga i flickfinalturneringen var Petalax högstadium och Tengengrenskolan från Vörå.

Patrik Sandell

Nya servicehuset tas i bruk i januari

Larsmo idrottspark är full av verksamhetsmöjligheter och nu förbättras de ytterligare genom att det nya servicehuset tas i bruk i januari.

I servicehuset invid konstgräsplanen och parkeringen vid Arenavägen finns två omklädningsrum, allmänna toaletter som kan användas av idrottsparkens användare kl. 6–22 och en föreningsdel med café, samlingsrum och kansli.

Genom nybygget får föreningarna ändamålsenliga utrymmen och det ger verksamheten ett stort lyft. Servicen för både egna utövare och gäster blir bättre med möjlighet till ombyte och dusch

direkt i anslutning till konstgräsplanen.

Nybygget innebär också att skidåkningens start- och målområde flyttas till området bredvid det nya servicehuset.

I början av 2026 blir det invigning av servicehuset och då ordnas också öppet hus för allmänheten. Vi informerar mer om detta efter nyår.

Caroline Smedberg

Uusi huoltorakennus otetaan käyttöön tammikuussa

Luodon urheilupuisto tarjoaa runsaasti toimintamahdollisuuksia, ja nyt niitä parannetaan entisestään, kun uusi huoltorakennus otetaan käyttöön tammikuussa.

Tekonurmikentän ja Areenatien pysäköintialueen vieressä sijaitsevassa huoltorakennuksessa on kaksi pukuhuonetta, yleiset wc-tilat urheilupuiston käyttäjille klo 6–22 sekä yhdistysten käyttöön tarkoitettu osa, jossa on kahvila, kokoontumistila ja toimisto.

Uudisrakennuksen myötä yhdistykset saavat tarkoituksenmukaiset tilat, mikä antaa toiminnalle merkittävän piristysruiskeen. Palvelut sekä omille harrasta-

jille ja vieraille paranevat, kun pukuhuoneisiin ja suihkuun pääsee kulkemaan suoraan tekonurmikentältä.

Uudisrakennus merkitsee myös sitä, että hiihdon lähtö- ja maalialue siirtyy uuden huoltorakennuksen viereiselle alueelle.

Huoltorakennus vihitään käyttöön vuoden 2026 alussa, ja samalla järjestetään avoimet ovet yleisölle. Tiedotamme tästä lisää vuodenvaihteen jälkeen.

Caroline Smedberg

Larsmo har nya medlemmar i ungdomsrådet

En ny mandatperiod för ungdomsrådet började i somras och pågår till maj 2027. Det nya ungdomsrådet hade sitt första möte i oktober. Ungdomsrådet är ett rådgivande organ som jobbar för att föra fram alla barn och ungas röst och önskemål.

Inför den nya mandatperioden utökades rådet med med fyra medlemmar och har nu nio platser.

Om du som är ungdom i Larsmo har tankar eller önskemål om vad kommunen borde göra för ungdomar kan du ta kontakt med någon i ungdomsrådet så kommer din åsikt fram till oss.

Ungdomsrådets medlemmar 2025–2027 är:

Astrid Penttilä, ordförande
Melina Alamattila
Jacob Benton
Benjamin Ford
Annemo Kronqvist

Jemina Lepola
Elis Svenlin
Signe Svenlin
Eddy Wälivaara

Kalas med Pippi på biblioteket!

Vi firade en mycket populär litterär gestalt på biblioteket under höstlovet. Pippi Långstrump fyller hela 80 år i år. Det blev en härlig dag på huvudbiblioteket. Vi konstaterade att ca 200 barn och vuxna besökte biblioteket. Besökarna bjöds på sockerdricka och hallongrottor. Många barn deltog i metet där man fick en godispåse. Barnen var aktiva i olika typer av pyssel med Pippi-tema. De lyssnade intensivt på Aggis medryckande sagoberättande. Barnen lånade även många Pippi-böcker och såg på Pippi-filmer. Tack alla ni som kom på kalaset!

Beatrice Villman

Meddela adressändring till biblioteket!

Du kommer väl ihåg att meddela biblioteket ifall du flyttat, bytt namn, telefonnummer eller e-post. I samband med bibliotekets programbyte observerade vi att vi har en hel del gamla adressuppgifter på er, våra kunder. Vi sänder i huvudsak ut meddelanden om reserverade böcker och påminnelser om försenade böcker via sms och e-post.

Tack för att du hjälper oss att få fram våra meddelanden så smidigt som möjligt!

Beatrice Villman

Boktips julen 2025

FÖR VUXNA:

Ahlström, Kristina: Julstök i Hannas kaffestuga
Ajvide Lindqvist, John: Deras stora dag
Almer, Veronica: Sockerdrottningens jul
Blixt, Hanna: Wall of kindness : med toner av kärlek
Gustafsson, Siri: Julsånger för frusna hjärtan
Hovland, Marit: Pepparkakor

kor
Janson, Karin: Jul längs Norrskensvägen
Kvinnornas jul : 24 berättelser i advent
33 dagar kvar till jul : tre julvarma berättelser
Walsh, Catherine: En vit lögn till jul
Ymén, Sofia: En önskan om julefrid

FÖR BARN:

Allan, Nicholas: Jesus julkalas
Andersen, Hans Christian: Julsagor
Berggren, Helena: Molly & Sixtens jullov
Throe, Charlotte: Bibelberättelser - Julen
Bloodworth, Callum: Den juligaste av jular
Jul med Veranda-Tomten

(Bluey)
Glücklich, Christian: Minecraft festive ideas
Julen i stallet
Liten i juletid: julsånger med ett viktigt budskap
Oldenburg, Katarina: Bamse och julklappståget och fyra andra korta berättelser
Julhälsningar från bibliotekspersonalen

Författarbesök i Larsmoskolorna!

Elias Våhlund, en av de mest populära barnboks-författarna i Sverige, var på besök i Larsmo i november. Under två intensiva dagar fick samtliga elever i årskurserna 1-6 möjlighet att lyssna på honom. Det gladdede oss på biblioteket att eleverna visade både iver och entusiasm inför och under författarbesöket. De hade många frågor till och funderingar med Elias. Eleverna uppskattade att få

träffa en för dem känd och omtyckt författare som på ett inspirerande sätt beskrev sitt sätt att arbeta. Han berättade utförligt om processen med att skriva böckerna tillsammans med sin fru Agnes Våhlund. Illustrationerna av Agnes utgör en viktig del av böckerna. De flesta av eleverna var bekanta med Elias Våhlunds huvudpersoner i serien "Handbok för superhjältar". Många av eleverna

hade också för ett par år sedan besökt Wasa teaters föreställning baserad på delar av serien. Författarbesöket var mycket inspirerande och vi tror att Elias lyckades motivera eleverna till att söka nya läsupplevelser.
Författarbesöket kunde genomföras tack vare bidrag från Svenska kulturfonden.
Beatrice Villman

Bibliotekens öppettider Kirjaston aukioloajat

**Huvudbiblioteket
Pääkirjasto**
Tel/Puh.: 785 7265
Videvägen/Pajutie 2 D
68570 LARSMO
e-post: bibl.larsmo@larsmo.fi

Öppettider (med personal)	
Aukioloajat (henkilökunta paikalla)	
måndag/maandantai	13-20
tisdag/tiistai	12-19
onsdag/keskiviikko	16-19
torsdag/torstai	12-19
fredag/perjantai	10-16

Meröppet (utan personal)	
Omatomiat (ilman henkilökuntaa)	
måndag/maandantai	8-13, 20-21
tisdag/tiistai	8-12, 19-21
onsdag/keskiviikko	8-16, 19-21
torsdag/torstai	8-12, 19-21
fredag/perjantai	8-10, 16-18
lördag/lauantai	10-18
söndag/sunnuntai	10-18

**Bosund bibliotek
Bosundin kirjasto**
Tel/Puh.: 728 3099
Skolvägen/Koulutie 13 C
68555 BOSUND
e-post: bosund.bibliotek@larsmo.fi

Öppettider/Aukioloajat	
måndag/maandantai	12-19
tisdag/tiistai	9-16
onsdag/keskiviikko	Stängt/suljettu
torsdag/torstai	12-19
fredag/perjantai	10-16

Larsmo kommunbibliotek har bytt bibliotekssystem

Under hösten har samtliga kommuner inom Fredrikabiblioteken bytt till ett nytt bibliotekssystem: Quria. På grund av detta hade biblioteken i Larsmo stängt under perioden 26.11-10.12. Under tiden biblioteket var stängt gick det inte heller att besöka huvudbiblioteket på meröppet-tider. Efter stängningsperioden kan det förekomma störningar i tjänster som webb biblioteket Fredrika Finna och e-tjänsterna Biblio, Viddla och Pressreader ett tag framöver.
Bibliotekspersonalen gör sitt bästa för att övergången för dig som kund skall bli så smidig som möjligt. Tack för din förståelse och välkommen tillbaka till biblioteket!
Beatrice Villman